

konoplan

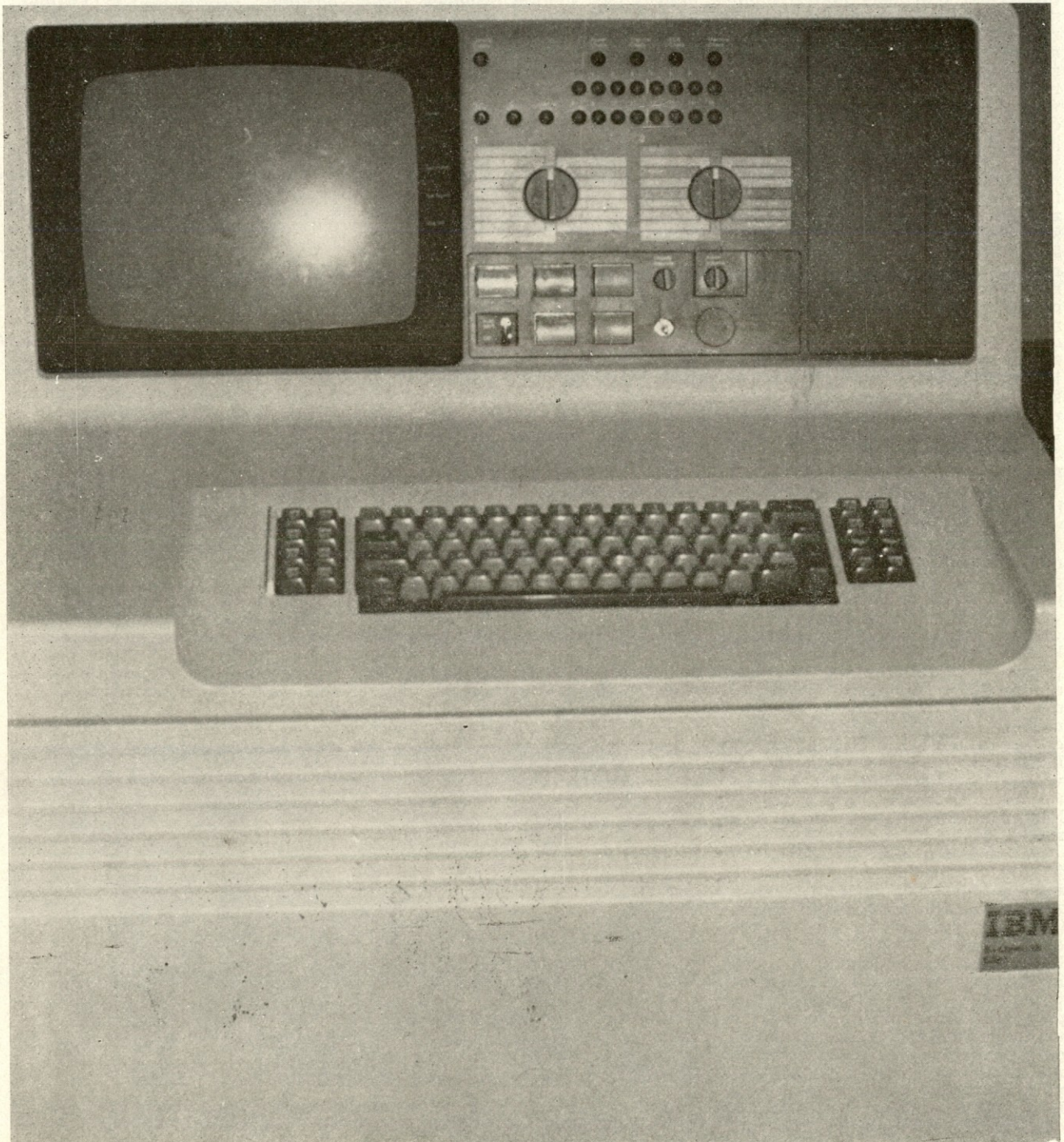
induplati

glasilo delovne organizacije

induplati jarše

LETO XXXIV.

SEPTEMBER 1986



Pogled na komandni del našega računalnika IBM S/38. Z njim upravlja operater.

BOLJŠE KOT OB TRIMESEČJU

Značilnosti prvega obračunskega obdobja so večinoma ostale prisotne tudi v drugem trimesečju, tako da za I. polletje ne moremo govoriti o ugodnih in stabilnih pogojih gospodarjenja. Preskrbljenost z osnovnimi in pomožnimi reprovromateriali je bila sorazmerno dobra, kar pa ne moremo reči za kvaliteto nabavljenih materialov, ki je bila večkrat pod zahtevanim nivojem. Počasna rast ameriškega, s tem pa tudi klirinškega dolarja v primerjavi z drugimi konvertibilnimi valutami je bila vzrok nižji realizaciji, kot bi sicer bila ob sorazmerno usklajeni rasti z drugimi valutami. Cene vhodnih materialov in surovin so naraščale veliko hitreje od cen končnih izdelkov, tako da se realni dohodek in akumulacija nenehno zmanjšujeta. To velja tako za domače tržišče, kjer se istočasno zmanjšuje tudi obseg povpraševanja, kot tudi za tuje tržišče, kjer je položaj vse slabši. Rast vrednosti tujih valut, še najbolj pa rast vrednosti ameriškega dolarja, namreč v nekaterih primerih tudi do dvakrat zaostaja za rastjo cen reprovromateriala na domačem trgu. Zaradi tega postaja izvoz, kljub nujnosti, dohodkovno vse manj interesanten. Tako je bil doseženi izvoz na konvertibilno področje v prvem polletju za 23 % nižji od doseženega izvoza v istem obdobju preteklega leta, na klirinško področje pa zaradi različne dinamike za 27 % višji.

Nov devizni zakon je namesto izboljšanja prinesel kup težav. Največje so vsekakor z odpiranjem akreditivov na že pridobljena uvozna dovoljenja, čeprav le v okviru družbeno priznanih reprodukcijskih potreb, zaradi prioritete poravnovanja fiksnih in garantiranih obveznosti federacije. To ogroža kontinuiteto uvoza neobhodno potrebnega reprovromateriala, pa tudi realizacijo že sklenjenih pogodb o uvozu opreme. Tako se s srednjeročnim planom predvidena investicijska dejavnost, ki naj bi se realizirala v letošnjem letu in je vezana na uvoz opreme s konvertibilnega področja, kljub zagotovljenim sredstvom ne premakne z mrtve točke.

Na področju osebnih dohodkov je vedno težje uresničevati s planom predvideno politiko delitve zaradi nedoslednosti pri izvajanju družbenih usmeritev. Dopusčanje delitve višjih osebnih dohodkov brez doseženih ustreznih delovnih in poslovnih rezultatov je namreč v letu 1985 in v I. polletju 1986 pripeljalo do zaostajanja OD v uspešnih delovnih organizacijah, ki gospodarno in v skladu s sprejetimi družbenimi usmeritvami razporejajo dohodek v korist akumulacije. Z doslednim upoštevanjem družbenih meril smo tudi v naši delovni organizaciji v I. polletju s povprečnim osebnim dohodkom že zaostali za povprečjem občine, re-

publike, gospodarstva SRS in celo podskupine dejavnosti, kljub nadpovprečnim poslovnim rezultatom. Vse to pa povzroča težave pri uveljavljanju delitve po delu, preseganju uravnalovke, nagrajevanju poslovnih delavcev, delitve OD na podlagi minulega dela in sploh vseh pozitivnih premikov na področju delitve sredstev za osebne dohodke.

Če upoštevamo zgoraj omenjene težave, potem smo lahko s poslovnimi rezultati I. polletja zadovoljni, saj so bili višji tako v primerjavi s planiranimi kot tudi z doseženimi v istem obdobju preteklega leta. Celotni prihodek združenih TOZD je v primerjavi s prvim polletjem 1985 rasel z indeksom 186, dohodek z indeksom 206, čisti dohodek z indeksom 194, del čistega dohodka za osebne dohodke in skupno porabo z indeksom 205 in del čistega dohodka za akumulacijo z indeksom 189. Indeks rasti sredstev za OD in SP in akumulacije sta različna zaradi hitrejši rasti obveznosti iz dohodka, ki so naraščale kar z indeksom 264. Še vedno visok delež izvoza v celotnem prihodku združenih TOZD v višini 62,1 % pa se utegne zelo hitro zmanjšati zaradi vedno slabše kvalitete naših proizvodov. Kvaliteta naših proizvodov namreč iz leta v leto bolj upada, kar vse bolj ogroža izvoz na konvertibilno področje. Tudi s fizičnim obsegom proizvodnje, ki je ostal na lanski ravni, ne moremo biti zadovoljni, saj s planom predviden obseg ni bil dosežen, prav tako pa tudi ne kvaliteta. Na nezadovoljivo kvaliteto raven prav gotovo vpliva pogosta menjava artiklov, iztrošen strojni park in ne najboljša kvaliteta nabavljenih reprovromaterialov, vendar je že veliko notranjih rezerv. To so odnos do kvalitete, organizacija dela in večja strokovnost in motiviranost režijskega kadra itd. K boljši kvaliteti bo zato prav gotovo veliko pripomogel tudi spremenjen način stimuliranja kvalitete, ki se uvaja v drugem polletju.

Velepec Franc

NOVA STIMULACIJA NA KAKOVOST IZDELKOV

V sredo, 20. 8. 1986 so bile na seji delavskega sveta TOZD Proizvodnja sprejete spremembe posebnega dela »Pravilnika o ugotavljanju količine, kakovosti in gospodarnosti dela«.

Pravilnik, ki je bil v veljavi od 10. 1. 1979, je bolj nagrajeval količino, kakovost pa je bila zamenljivo malo nagrajena, kar se je odražalo tudi na čedalje nižjem odstotku proizvodov I. kvalitete. Tako smo v letu 1985 »pristali« na povprečju 75,1 % I. kvalitete vseh adjustiranih tkanin.

Komisija, ki so jo sestavljali tov. Ukmar Janko, tov. Pezdir Janez, tov. Pavle Stoimenovski in tov. Karolina Puhan, je pripravila spremembe tega pravilnika oz. točneje, posebnega dela pravilnika, tako, da bolj stimulira kakovost kot količino izdelanega blaga. Po javni obravnavi se je komisija 20. 7. 1986 sestala še s predstavniki obratov in KOOZS ter z upoštevanjem danih predlogov oblikovala končno besedilo.

Po starem je bilo možno na kakovost dobiti (različno po obratih) od 10–16 % stimulacije, na količino pa 30 % in več. Po novem je možno na kakovost doseči maksimalno 40 %. Na količino pa 10 %.

Tako se n.pr. v tkalnici I. kvaliteta nagraduje s povečanjem $f = 1,4$; po starem je to bilo 1,1 %.

Mesto zajemanja podatkov se je po novem spremenilo samo za tkalnico, kjer se zajema na prehodu tkanine iz tkalnice v čistilnico. Obračun stimulacije je za tekoči mesec. Za predilnico in oplemenitilnico ostaja zajemanje enako. Za predilnico dnevno klasiranje preje v kontrolni službi, za oplemenitilnico se zajemajo podatki v adjustirni, obračun stimulacije je za oba obrata za mesec nazaj.

Karolina Puhan, dipl. ing.



Najprej delo, potem kultura! Zastopnik Prešernove družbe je pred tovarno razpostavil nekaj knjig iz njihovega knjižnega repertoarja. Gledalcev je bilo precej, mnogi so se zanimali zlasti za raznovrstne priročnike. Marsikatera knjiga je na ta način našla novo mesto na knjižni polici koga izmed naših delavcev.

Neposredna uporaba računalnikov v Induplati

Računalnik je orodje. Tako kot je orodje vsako sredstvo, ki služi človeku za to, da si olajša delo. Le da je računalnik zelo izpopolnjeno orodje. V vsakem primeru pa služi uporabniku. Torej je človek gospodar računalnika (in ne obratno, kot so zlasti do nedavnega radi prikazovali v raznih znanstveno fantastičnih filmih). Uporaba računalnikov izhaja iz potrebe uporabnika. Te potrebe se porajajo tako na področju procesnega računalništva (upravljanje proizvodnega procesa) kot v informatiki (za vodenje neke delovne organizacije potrebujemo informacijski sistem — podatke o stanju na trgu, o zalogah v skladiščih, o gibanju zaposlenih, o poslovnih partnerjih itd.).

Potrebe uporabnikov s področja obravnavanja podatkov so bile v svetu dolgo časa zelo majhne. Tehnološka revolucija je dala prednost neposredni proizvodnji. Tako je svet prišel v situacijo, ko se je proizvodnja zelo avtomatizirala. Vanjo so bili uvedeni moderni stroji, ki so razbremenili človeka. Po drugi strani pa je v pisarnah prevladovala obdelava podatkov s svinčnikom.

Sele pred 20 leti so se v svetu pojavili uporabni stroji, ki so modernizirali obdelavo podatkov. Uporabniki so postali čedalje bolj zahtevni. Vse več podatkov so želeli obdelovati z računalnikom. Proizvodnja ustrezne opreme je sledila temu tempu. Vsakih pet let se tako pojavi nova, tem zahtevam ustrezno izboljšana razunalniška oprema.

Zaradi težav pri zagotavljanju denarnih sredstev in problemov z uvozom opreme smo v Induplati temu napredku težko sledili. To se je poznalo predvsem pri obravnavanju podatkov, ki bi bili neposredno koristni za proizvodnjo. Končno nam je letos uspelo kupiti računalniško opremo IBM S/38, ki s 14 priključenimi terminali omogoča sodoben nivo obravnavanja podatkov. Le-ti bodo v večji meri služili proizvodnim potrebam. Zmogljivosti obstoječe računalniške opreme trenutno sicer povsem zadostujejo, se pa že nakazuje potreba po kompleksnejšem obravnavanju celotnega informacijskega sistema. Ko bodo končane organizacijske predpriprave, ki jih bodo izvedli uporabniki s pomočjo specializiranih organizatorjev poslovanja, bo obstoječa oprema gotovo spet premajhna. Zato se v naslednjih treh ali štirih letih predvideva povečanje njenih zmogljivosti. Predvsem bo potrebno povečati število terminalov. Kajti terminal je naj sodobnejše sredstvo, ki omogoča obravnavanje podatkov neposredno na delovnem mestu. (Za to, da bo delavec poiskal neko informacijo, mu ne bo potrebno zavrteti večjega števila telefonskih števil, oziroma odpreti vrste vrat, ampak se bo vsedel za računalnik, na tastaturi odtipkal zelena gesla ali bolje, naročil računalniku, kaj bi rad zvedel in le-ta mu bo podatke ponudil v nekaj sekundah). Tako vidimo, da izraz računalnik čedalje manj pomeni zgolj same računske operacije, temveč vse bolj služi tudi obveščanju. Začelo se je z računanjem, zato je izraz ostal. Možnosti za delo z računalnikom pa se vse bolj širijo. Kdo ve, kje so meje njegove uporabe (če sploh so!)?

V Induplati imajo uporabniki trenutno 9 terminalov, ki so jih dobili v maju ali juniju. Dva terminala sta v finančno računovodskem sektorju. S po enim razpolagajo v razvojnem, tehničnem, prodajnem, nabavnem in kadrovsko-spolšnem sektorju. Terminal v ekonomsko analitskem sektorju pa bo v uporabi v kratkem. Deveti terminal je v skupni uporabi.

Delavci, ki delajo s temi terminali, so za Konoplan povedali, kakšne podatke obravnavajo in svoje mnenje o tej pridobitvi postindustrijske družbe.

Roksana Jakomin — kadrovsko-spolšni sektor

V našem sektorju imamo v terminal vključene podatke za naslednje:

— prikaz matičnih podatkov zaposlenih v Induplati,

— spisek in etikete (naslovi) upoko-jencev, telefonski imenik v tovarni po številkah, telefonski imenik po abecedi in samski blok na Pelechovi 35.

Predvidevamo, da bomo v bližnji prihodnosti na terminalu lahko obravnavali še druge podatke. Potrebe po vnašanju novih programov v računalnik se neprestano širijo, mislim pa, da jih bo čez nekaj let znatno več kot sedaj.

Obravnava podatkov s pomočjo terminala mi je všeč. To pa zato, ker mi pri iskanju določenih podatkov prihrani dosti dragocenega časa. Za marsikateri podatek mi odslej naprej ni treba več brskati po knjigah, temveč ga enostavno odčitam z ekrana.

Marta Hribar — razvojni sektor

V terminal vnašam podatke za kontrolno službo. To so kontrolni listi za kontrolo kvalitete, ki jih dnevno dobim iz tkalnice oziroma čistilnice blaga. Delavke v čistilnici blaga pregledajo vsako tkanino, ki pride iz tkalnice. Na ta način klarirajo napake. Jaz dobim kontrolne liste, ki jih one izpolnjujejo. Podatke s teh listov pa vnašam v terminal.

Ob koncu meseca dobim računalniški izpisek. Na njem je napisano, koliko blaga I., II., III. in IV. kvalitete je proizvedla posamezna tkalka. Delavkam se na podlagi tega obračuna stimulacija, pri tem računalnik izračuna odstotek stimulacije za vsako delavko posebej.

Rada delam s terminalom, čeprav moram zelo paziti, da pri vnašanju podatkov ne pride do napake. Računalnik mi zelo olajša ročno delo, »peš« računanja ni več.

Rajko Kavčič — tehnični sektor

Z računalnikom v našem sektorju obravnavamo (kontroliramo in pregledujemo) zaloge v skladiščih in pregledujemo gibanje za posamezne artikole ter njihove strukture. Vse, kar bi lahko obravnavali na računalniku, še vedno ni v njem. Tako dobivamo nove in nove programe. Ideje, kaj se lahko vnesi v terminal, dajemo tehnologi sami. Na podlagi naše ideje so v SEOP naredili program za obravnavo mesečnih in letnih planov, zaenkrat samo za tozdr Proizvodnjo. Dnevno dobivamo izpisek, na katerem je navedena količina zalog, artikli I. in IV. kvalitete in izvoz. Tehnologi smo se računalnika zelo razveselili. Čeprav še ne moremo obravnavati vseh podatkov, niti ne za vse oddelke, ker niso vsi podatki vnešeni v terminal, pa že sedaj precej lažje spremljamo stanje na področju zalog, artiklov itd. v tovarni in tudi hitreje ukrepamo.

Maks Korošec — nabavni sektor

Kot nabavni referent nabavljam reprodukcijski material za tozdr Konfekcijo. Današnje poslovanje zahteva, da so zaloge čim manjše, ker se le tako proizvodni proces odvija normalno. Iz skladišč gredo podatki o zalogah v terminal. Jaz na njem odčitavam trenutno stanje. Poleg tega z ekrana razberem podatke, za koliko časa zadostuje zaloga določenega materiala ob normalni porabi. Lahko tudi kontroliram, kdaj je bila zadnja poraba posameznega materiala. To je zelo pozitivno, saj s tem hitro ocenim, kdaj bo potrebno nabaviti nov material, da ne bi prišlo do zastoja v proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin. Čeprav v terminalu še ni podatkov o cenah blaga različnih proizvajalcev, o odprtih naročilih ali neizdobavljenem blagu, se sedaj lažje in predvsem hitreje orientiram pri nabavljanju reprodukcijskega materiala. Na terminalu rad delam, saj se zavedam, da je čim hitrejša ukrepanje v interesu poslovanja tovarne. Manjše, ko so zaloge, več denarja je v obratu oziroma ga je možno porabiti za druge namene. Če se zaloge kopičijo, se poslovna sredstva ne obračajo, kar povzroča izgube. Računalnik mi je všeč tudi zato, ker je to moj hobi. V prostem času sem veliko pri prijatelju, ki ima hišni računalnik, kjer marsikaj obdelujeva.

Prvi šivi v novem oddelku konfekcije šotorov v Radomljah

Zahteva o izdelavi dolgoročnega sanacijskega programa glede utesnjenosti delovnih prostorov DO Induplati v oddelkih v Mengšu in Pečah sega daleč nazaj. Odločba republiškega inšpektorja za delo je bila na podlagi 42. člena zakona o varstvu pri delu izdana že 17. 3. 1983. Z dograditvijo nove proizvodne dvorane v Radomljah in s preselitvijo oddelka konfekcije šotorov iz Mengša v Radomlje je ta problem rešen. Tako je odpravljena možnost sankcij zaradi neupoštevanja 42. člena zgoraj omenjenega zakona.

Proizvodna dvorana v Radomljah je lepa, prostorna in svetla. Delo poteka mirno, urejeno in sproščeno. Hoje po proizvodih ni, transport materiala delavke nič več ne izvajajo v zraku nad glavami šivilj ob neprestanem umikanju krojiljam, mojstricam, pa še marsikatera druga težava je s tem avtomatično rešena. Sicer pa raje prislusnimo mnenjem delavk v tem novem radomeljskem obratu.

Vsaka selitev je boleča, a se težave postopoma omilijo

Tončka Robavs je po poklicu šivilja. V Induplati je zaposlena že 24 let. Zadnja leta je mojstrica. Sicer pa je Mengšanka.

Trinajst let je Tončka delala v JARŠAH, v konfekciji. 1976. leta se je del konfekcije šotorov selil v Mengeš. Z njimi je odšla tudi Tončka. Pravi, da je v Mengeš rada odšla, saj je imela tako delo blizu doma. Čez deset let je v temeljni organizaciji Konfekcija spet prišlo do sprememb. V Radomljah se je dogradila še ena proizvodna dvorana. Tako so bile podane možnosti, da poteka proizvodnja šotorov na enem mestu. Selitev v Radomlje je bila težja, vendar pravi Tončka, da »gre vedno tja, kamor gredo šotori«. Tončki so se šotori priljubili. Čeprav je spčetka šivala prte, pa šotorska krila, je vendarle najraje med šotori. Kot mojstrica ne šiva več, temveč pripravlja delo za delavke, ki so v njeni skupini in uvaja nove delavke v delo.

Robavsova je pohvalila delovne pogoje v Radomljah. Prostor je dovolj velik, zračn. Ni toliko stiske, kot je bilo v Mengšu, ravno tako ni ročnega prenašanja težkih šotorov. Tudi prevoz na delo in domov je urejen. Pač pa je omenila, da se delavke bojijo pričetka dvoizmenskega dela. To bi najbrž spet povzročilo odhode nekaterih delavk iz tovarne. »Pravzaprav nas ne sme nihče obsojati, da smo po nenadni novici, da bomo odšle v Radomlje, tako burno reagirale. Če ni volja posameznika, da zamenja delovno okolje, potrebuje človek določen čas, da se najprej privadi sami misli na selitev. Čeprav za nas sodelavci niso popolnoma novi, saj se z mnogimi starejšimi poznamo še iz Jarš, pa so novost delovni prostor, drug kraj in seveda vožnja z avtobusom. Seveda se je sedaj izkazalo, da je bil strah pred selitvijo v večji meri neupravičen. Vendar pa vsaka noviteta v človeku vzbuja občutek negotovosti,« je Tončka govorila kar v množini, v imenu celotne skupine. Kot mojstrica mora največkrat govoriti za vse, zato iz svoje kože tudi v intervjuju ne more.

Druga selitev v dvajsetih letih

Ob krojilni mizi sem se seznanila s **Tilko Trojanšek**, Trzinčanko. Tilka se je v Induplati zaposlila v letu 1966. 10 let je bila v Jaršah, 10 let v Mengšu. Koliko časa bo v Radomljah, vnaprej ne ve. Mogoče bo pa tudi tukaj okrogla številka! V mengeški oddelek konfekcije je Tilka rada odšla, saj je imela krajšo pot do službe in domov. Ko je slišala predloge za selitev konfekcije šotorov v Radomlje, ni bila proti selitvi zato, ker bi se bala dela ali novega okolja. Tilko je najbolj skrbela dolga pot od avtobusne postaje v Radomljah do sedeža tozda Konfekcija. Zdaj, ko je avtobusni prevoz urejen, je to breme odpadlo.

Pojavila pa se je nova težava. V prihodnje se predvideva v tem oddelku dvoizmensko delo. To pa Tilki ni všeč. Meni namreč, da bo takšno delo povezano z dodatnimi problemi. Zato si dela na dve izmeni popolnoma nič ne želi.

Delovno dobo želim zaključiti v Induplati!

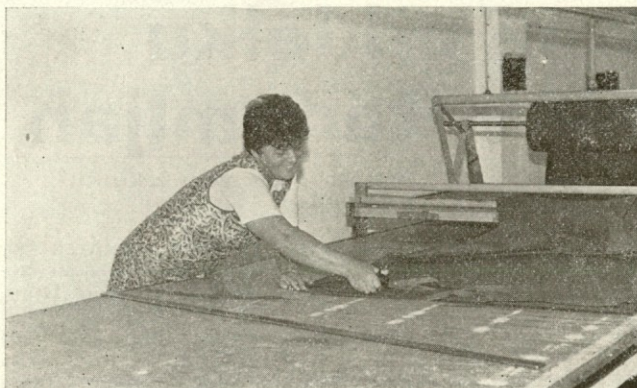
Še z eno delavko v novem oddelku konfekcije šotorov sem govorila. To je **Marija Oštir** iz Homca. V Induplati je Marija že dolgo časa, 28 let se je nabralo. Tudi delo v Radomljah je že tretje Marijino mesto. 18 let je bila v Jaršah, od tega je samo štiri leta delala v Konfekciji, prej je bila v Proizvodnji. Zatem je delala v Mengšu. Pravi pa, da bo delovno dobo zaključila v Radomljah. »Težko sem se preselila v Mengeš, ravno tako kot sedaj v Radomlje,« je povedala Marija, ki »stanuje nekje v sredini med tema dvema krajema. Zvestobo delovni organizaciji je Marija izpričala z besedami: »Ko se človek zaposli v nekem podjetju, ne gre, da bi kar naprej prebiral delo, zlasti če je z njim zadovoljen.« Vidimo, da je Marija zvesta ljudskemu reku: če izbiraš, izbirek dobiš. Človek se namreč privadi še težjim razmeram kot je sprememba kraja dela.

Marijo prevoz na delo ne ovira. »Poleti se vozim na delo s kolesom. Pozimi pa bom hodila z avtobusom,« pravi. Kaj pa možnost dela v dveh izmenah? »Seveda to ne bo tako enostavno, saj bo po tolikih letih enoizmenskega dela pomenilo korenito spremembo v mojem življenju. Vendar zaradi tega ne bom odšla iz delovne organizacije,« je zaključila svoj pogovor prijazna delavka ob šivalnem stroju.

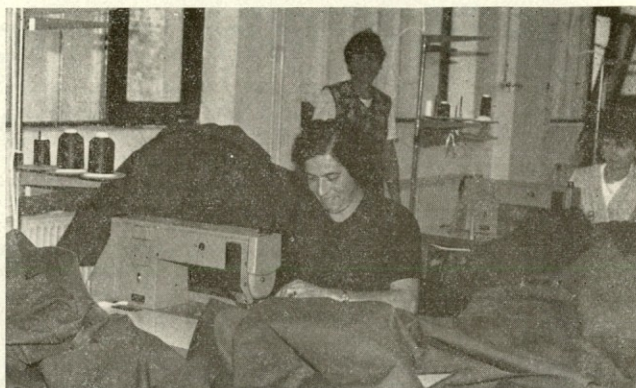
Lada Lavrič



Tako izgleda nova proizvodna dvorana konfekcije. Prostorna, svetla, zračna...



Krojilja Tilka Trojanšek



Šivilja Marija Oštir, v ozadju (stoji) mojstrica Tončka Robavs

DELO MED POČITNICAMI — DENAR ZA POZNE SONČNE ŽARKE IN ŠOLSKE POTREBŠČINE

Tudi letos je bilo v Induplati v poletnih mesecih več dela, kot pa so ga mogli opraviti zaradi dopustov zdesetkani delavci. Tako so se na lažjih delovnih mestih oziroma tam, kjer je delavca možno hitro priučiti in ni večje nevarnosti za poškodbe pri delu, zaposlili dijaki. Nekateri so delali samo en mesec, marsikdo tudi dva.

V tozdu Proizvodnja je med počitnicami delalo 27 dijakov in dijakinj, od tega jih je bilo 14 v juliju, ostali pa v avgustu. Predilnica je tako skupno v obeh dopustniških mesecih zaposlovala 12 dijakov, oplemenitilnica 6, v skladišču so bila 4 dekleta, v vzdrževanju pa 5 fantov, izmed katerih je eden delal dva meseca.

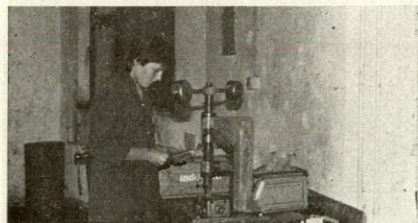
Počitniško delo v tozdu Konfekcija je v obeh mesecih opravljalo 19 dijakov in dijakinj, trije so bili tukaj več kot mesec dni.

Marija Grilj iz Moravč je končala 1. letnik tekstilne šole v Ljubljani. V oddelku kovinskih konstrukcij v Radomljah je delala cel avgust. Opravljala je razna pomožna dela pri manj zahtevnih strojih. Povedala je, da raje šiva, kot dela s kovinskim materialom. Zato si bo za izkupiček od svojega dela kupila šivalni stroj. Malo bo primaknila še mama, pa bo Marija zase lahko sešila raznovrstna oblačila. Od bluz, oblek, do hlač in še zahtevnejših delov garderobe. Nič več ji ne bo treba prositi za šivalni stroj.

morju v septembru, nekaj ga bo pa porabila za študijske potrebščine.



19-letni Heleni Dolinšek delo med počitnicami ni neznano. Medtem, ko je med letom pridno hodila v šolo, si je med počitnicami služila denar in pri tem nabirala življenjske izkušnje v neposredni proizvodnji. Letos je Helena v tozdu Proizvodnja, dela v skladišču. V Induplati je bila že pred leti, vendar pa v pripravljalnici. Delo se ji ne zdi naporno, zato je tukaj od 21. julija do konca avgusta. Kako bo razpolagala z zasluženim denarjem? Pretiranega bogastva ne bo dobila, vendar bo za študentski



Darja Vodlan je bila v času mojega obiska v Radomljah Marijina sosedja v kovinskih konstrukcijah. Z vrtnalnim strojem je vrtala luknje v plošče za večje šotore. Delala je oba poletna meseca. To pa zato, ker ima letos zaradi vpisa v 1. letnik Fakultete za naravoslovje in tehnologijo — smer tekstilna tehnologija, nekoliko daljše počitnice. Predavanja na šoli se prično šele s 1. oktobrom. Do takrat pa se bo Darja kljub napornemu delu v tovarni še lahko odpočila. Zato namerava del prisluznega denarja porabiti za preživljanje počitnic na



REMONT V TEMELJNI ORGANIZACIJI PROIZVODNJA — OD 14 7. DO 28. 7. 1986

V dneh, ki so zapisani v naslovu, je večina delavcev iz Proizvodnje uživala zaslužen letni dopust. Nekateri od njih pa so si ga morali privoščiti prej ali kasneje, kajti v času dopusta, ki sovpada z remontom delovnih strojev v tovarni, so imeli dela čez glavo. Treba je bilo hiteti, da so bili popravljani, namazani ter na drug način polepšani stroji, delavcem, ki so se vrnili z dopusta, na razpolago takoj v ponedeljek zjutraj ob šestih.

Vsakoletno periodično delo je v predilnici obsegalo dela na klima napravah (manjša popravila, čiščenje, mazanje), pri kompresorski postaji (pregled in čiščenje prostora in njenih elementov), na parnem razdelilcu in instalaciji (tesnenje ventilov, čiščenje, mazanje in pregled ležajev ipd.) in v strojnem parku. Navedena dela se bistveno ne razlikujejo od del v prejšnjih letih, zato ne navajamo njihovega podrobnega opisa. Eno večjih del v predilnici je bila zamenjava latastega igličastega pasu na tematex mikalničku. Igličasti trak na njem je bil že precej dotrajan, zato je bilo potrebno nabaviti novega. Čeprav je mikalniček uvožen, nismo kupili traku v tujini. Za znatno manjše stroške smo ga kupili od konjiškega Konusa. Ključavničarji so opravili razna manjša dela še na drugih strojih, kar pa ni zahtevalo večjih posegov.

(Nadaljevanje na str. 7)

žep dovolj. Julija, ko je delala osem delovnih dni, je dobila nekaj okrog 24.400 din. Ta mesec pa se bo nabralo precej več. To pa bo dekleta porabilo malo za nakup oblačil, malo za šolske stvari, nekaj denarja bo šlo še za počitnice na morju, katere si bo Helena privoščila izven sezone (bo pa zato ceneje!). Če bo morje »pobralo« preveč denarja, bo šla še kak teden v septembru na delo prek študentskega servisa, da ji ne bo potrebno stiskati pasu že prvi teden študija na Višji upravni šoli v Ljubljani.

L. L.

(Nadaljevanje s str. 6)

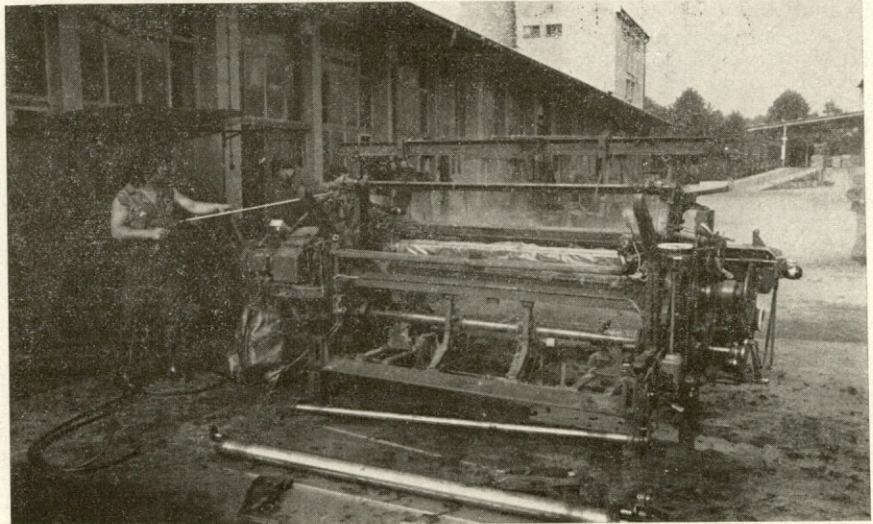
Remontna dela so se vršila tudi v tkalnici in pripravljalnici. Večjih del v pripravljalnici ni bilo, omejnimo lahko ureditev klima naprav Daikin in ureditev P. I. V. gonil. Na škrobinlnem stroju so se zamenjali manjši iztrošeni elementi. V sami tkalnici so v času remonta prihajali iz Zagreba remontirani tkalski stroji, katere so potem naši delavci postavljali na svoja mesta in priklopljali. Tukaj je bilo dosti dela, zlasti električarji niso mogli mirovati niti minute.

Remont v oplemenitilnici je zajel klet stare barvarne, klet nove barvarne, stroj HTI. in II., centrifugo, sušilnika MOHR, barvalne aparate, bobnasto sušilni stroj, stari širinsko razpenjalni stroj, halo ARTOS in sam širinsko razpenjalni stroj ARTOS. Pomembnejše delo je bilo opravljeno v kleti nove barvarne. To je bilo popravilo mehčalca za vodo CN-600, ki je delavcem vzelo precej časa. K ostalemu delu se štejejo manjša popravila, razen na širinsko razpenjalnem stroju Artos. Na Artosu se je remont pričel že 10. julija. Precej elementov je bilo potrebno pregledati, zamenjati, napoljiti, očistiti in nato preizkusiti ter usposobiti za normalno obratovanje. Ker je bilo dela na tem stroju ogromno, so rednim vzdrževalcem v oplemenitilnici prišli na pomoč še trije ključavničarji iz mehanične delavnice. Artos je namreč glede vzdrževanja precej zahteven, tako da je potrebno remont na njem opraviti dvakrat letno — poleti, v času kolektivnega dopusta in pozimi.

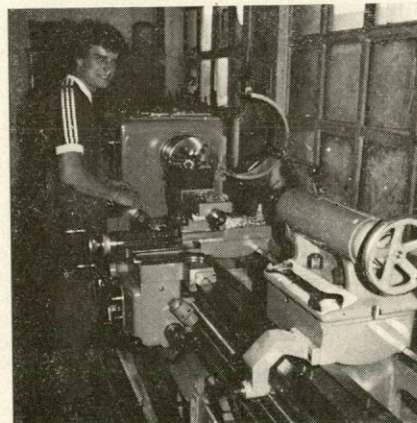
V vzdrževanju pa je remont zajel kotlarino (tesnenje parne instalacije, razna manjša popravila, čiščenje, mazanje in zamenjava elementov).

Na koncu lahko zapišemo, da so med remontom nekaj del opravili tudi zunanji izvajalci (dela na dvorišču, v oplemenitilnici, v nevtralizacijski postaji oziroma kakor ji pravimo, čistilni napravi ter v tkalnici).

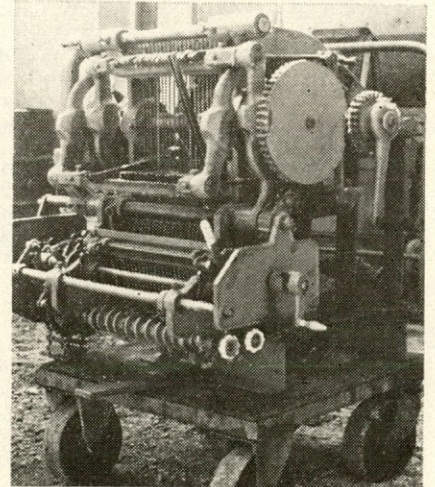
-OE vzdrževanje-



V času remonta je remontna skupina v tkalnici temeljito očistila tiste stroje, ki niso bili na popravilu v Zagrebu. V ta namen je bila tik pred remontom kupljena posebna naprava za čiščenje. Stroj čisti delavec tako, da skozi cev vanj usmeri vročo vodo z dodatki čistilnih sredstev pod pritiskom 140 barov. Pri tem se stroj desetkrat hitreje očisti kot pri ročnem čiščenju.



Tik pred remontom smo od DO Prvomajska Zagreb kupili novo stružnico, ki ima 3 m stružne dolžine. Doslej smo v Induplati imeli le stružnico z delovno dolžino 2 m, tako da smo morali za daljše valje iskati usluge drugje. Na sliki: Janez Osolnik pri delu.



Slika prikazuje očiščeno listavko. Trideset statev so med remontom delavci očistili, zamenjali so gibljive segmentne dele in jih prebarvali, dvajset statev pa so samo očistili.

Tekoči račun — sodoben, hiter in zanesljiv način poslovanja

Letošnjega avgusta so v naši delovni organizaciji prvič nekateri delavci (tisti, ki so to želeli) prejeli osebni dohodek na tekoči račun in ne na hranilno knjižico. Tak način izplačevanja osebnih prejemkov, ki je v svetu zelo dolgo poznan, pa tudi v Jugoslaviji je uveden že več desetletij, je torej zajel še eno delovno organizacijo. Tekoči račun ima fizična oseba lahko samo v primeru, da mu delovna organizacija nanj nakazuje njegov osebni dohodek oziroma če je obrtnik in nanj nakazuje zneske iz žiro računa. Nakazovanje osebnega dohodka na tekoči račun se za amaterja praktično ne razlikuje od nakazovanja prejemka na hranilno knjižico (imetnik hranilne knjižice prejme na plačilni dan obvestilo o obračunu OD in nalogo za vpis, imetnik tekočega računa pa samo obvestilo o obračunu OD, ker dobi podatke o njegovem osebnem dohodku banka neposredno iz finančnega oddelka). Že tukaj je torej posamezniku olajšana pot do bančnega okenca. Prednost tekočih računov pa se

izkaže še v številnih drugih primerih. Ker je to, kot sem že poudarila, za Induplati novost in se spričo tega marsikateri delavec ne upa zaprositi za tekoči račun, misleč da je poslovanje z njim zapleteno, si v spodnjem sestavku preberite informacijo o poslovanju s tekočim računom ter njegove prednosti in tudi nevarnosti. Izčrpano obrazložitev o tekočem računu je podal Milan Jeran, vodja Banke Domžale, agencije Jarše. Sogovornik je poudaril, da o podrobnostih, ki zadevajo poslovanje s tekočimi računi in o čemer v pričujočem članku nismo pisali, ker bi potem zavzel preveč prostora, interesenti lahko dobijo informacijo v vsaki banki in pošti ali pa neposredno v jarški agenciji (pred vhodom v tovarno). Vsak delavec za pultom bo nejasnosti podrobno razložil, tako da je bojazen pred neznanjem pri delu s tekočimi računi popolnoma odveč.

(Nadaljevanje na str. 8)

(Nadaljevanje s str. 7)

»Poznamo tri načine, na katere lahko delavec prejme svoj osebni dohodek:

1. Nakazilo na roke.

Ta način je poznan že stoletja. Je pa zastarel, s pomanjkljivostmi. Najbolj očitna je možnost kraje, ropa. Poleg tega je denar, ki ga oseba hrani doma, brez obresti. Ker je dosegljiv v vsakem trenutku, hitro pride do napačne prerazporeditve tekom meseca. Tako ga lahko zmanjka že pred naslednjo plačo.

2. Nakazilo na hranilno knjižico.

To je zaenkrat najbolj razširjen način, kateremu pa ne mislim posvečati večje pozornosti, saj se z njim vsi srečujemo.

3. Nakazilo na tekoči račun.

Pri tem načinu se osebni dohodek nakaže na določeno številko tekočega računa, njegov lastnik pa pošlje s čeki. Identiteto dokazuje s pomočjo čekovne kartice in veljavne osebne izkaznice. To dvoje je ob vsakem dvigu gotovine ali plačilu računa obvezno. Oseba izkaznica služi za prepoznavanje s pomočjo fotografije in registrske številke, ki je navedena tudi na čekovni kartici. Poleg te identifikacije se za istovetnost uporablja še primerjava podpisov na čekovni kartici in predloženem čeku.

Lastnik tekočega računa dobiva desetdnevno obvestilo o stanju na tekočem računu po pošti na dom. Seveda je razumljivo, da ta obvestila niso povsem realna, ker banka ne more vedeti, kateri čeki šele prihajajo na banko in v kakšnih zneskih. Zato je lastnik tekočega računa dolžan sam voditi evidenco o stanju in tudi kazensko odgovarjati za nedovoljeno negativno stanje.

Banka vsekakor računa na popolno poštenost lastnika, zato vsem priporoča prehod na tekoči račun namesto hranilne knjižice. **Tekoči račun ima namreč toliko prednosti, da se ga je vredno posluževati.** Naj naštejemo nekatere od njih:

— Pri nakupih ali na izletu **ni potrebno nositi s seboj gotovine** in se zanj včasih tudi drenjati na pošti ali banki, posebno v plačilnih dneh.

— Najbolj pride ta prednost do izraza **ob nedeljah, če smo slučajno ostali brez gotovine, ko lahko mirno pišemo čeke** kjerkoli in komurkoli (v lokalni, bencinski črpalki, na carini itd.

Za uho je slišati malce neverjetno, toda s pomočjo čeka lahko prijatelju posodimo denar. To storimo tako, da izpolnimo ček kot ponavadi, le v rubriko »upravičencu« vpišemo priimek in ime ter naslov prijatelja. Ta se bo s čekom oglašil na banki, se pred bančnim uslužbencem podpisal na hrbtno stran čeka, predložil svojo osebno izkaznico in brez problemov dobil izplačan željeni znesek.

— Če obrnemo zadevo na humorno plat, bi Gorenjci hitro ugotovili, da je prednost poslovanja s čeki tudi v tem, da v lokalni, na bencinski črpalki in drugod, uslužbencem ni potrebno dajati napitnine. Ali pa tudi

to, da blagajničarka v trgovini nima možnosti, da bi se pri vračilu drobiža »zmotila«.

— Poleg naštetih prednosti je s tekočim računom **možno plačevati tudi redne mesečne obveznosti** (elektrika, vrtec, krediti, RTV naročnina, časopisi itd.). To so ti **trajniki s tekočega računa**, ko banka sama prevzame odgovornost za redno plačevanje teh obveznosti v treh možnih mesečnih rokih — 8., 18. in 28. v mesecu. Lastnik tekočega računa izpolni v dvojniki določen formular, ki ga dobi na banki, ga tam izroči in tako se je rešil stalnih skrbi z rednim plačevanjem prepogostih obveznosti. Lastnik tekočega računa mora zgolj skrbeti za primerno pozitivno stanje na računu.

— Tistim, ki solidno poslujejo s tekočim računom in so njegovi lastniki najmanj 6 mesecev, je dovoljeno, da **zaprosijo za prekoračitev sredstev na svojem tekočem računu** do največjega zneska 40.000 din. To pomeni, da dejansko lahko dvignemo več, kot imamo denarja, a samo z dovoljenjem banke. Za ta postopek je potrebno napisati prošnjo.

Nekateri zmotno mislijo, da je vsakemu lastniku tekočega računa dovoljen dvig v negativno stanje. Moram poudariti, da je vsak dvig v 'minus' kot pravimo, kazniv. Zadnje čase se je zakonodaja zelo pooprila na tem področju.

V primeru nesolidnega poslovanja s tekočim računom banka najprej opomni lastnika, naj pokrije negativno stanje. Če to ne zaleže, mu odvzame čeke in čekovno kartico in osebni dohodek spet prejema na hranilno knjižico. Sicer so pa za negativno stanje predvidene visoke obresti, ki jih je potrebno poravnati. V kolikor je negativno stanje večje in obstaja dlje časa, pa se banka posluži pravne poti za poravnavo. To pa ima za lastnika tudi druge neprijetne posledice (zapor).

Popolnoma enako kot pri hranilni knjižici je to, da tudi na tekočem računu lahko pooblastimo nekoga od najbližjih, kateremu zaupamo, da bo posloval s čeki ravno tako vestno kot mi sami.

Omenim naj še, da tudi za stanje na tekočem računu veljajo obresti, in sicer takšne kot za vloge na vpogled v hranilni knjižici, t. j. 7,5 %. Preden končam, bi rad povedal še nekaj o morebitni kraji. Poudarjam, da mora v primeru tatvine lopov dobiti v roke kompletno dokumentacijo (čeka, čekovno kartico in osebno izkaznico). Vendar pa se mu bo ob primerno budnem uslužbencu nameravana zadeva slej ko prej ponesrečila (na banki, v trgovini, na bencinski črpalki ipd.).

Iz vsega naštetega je možno razbrati, da je tekoči račun sodobnejši način razpolaganja z lastnimi denarnimi sredstvi kot hranilna knjižica, zato bo verjetno sčasoma popolnoma prevzel njeno vlogo. Kajti tudi ob uvajanju izplačevanja osebnega dohodka na hranilno knjižico namesto na roko so bili sprva pomisleki. Kot vidimo, pa so kasneje njene prednosti premočno zmagale.«

Pripravila: Lada Lavrič

ljubljska banka
Banka Domžale, n. sub. o.
ČEKOVNA KARTA št. 36/42
JAKA S U L C
ŠTEVILKA TEKOČEGA RAČUNA 36/42
Številka osebne izkaznice 283305
GLEJ GARANCIJSKE POGOJE NA DRUGI STRANI

ZAHVALA
Ob boleči izgubi dragega očeta
RAK VIDA
se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam iz tkalnice ter pripravljalnici za denarno pomoč in cvetje.
Ema Korošec

Janez 29.8.86 (krat in datum) St. čeka 1051081
ljubljska banka
Banka Domžale, n. sub. o.
Plačajte na ta ček z mojega tekočega računa št. 50120-620-149-300
Din 25000 P 8071-36/42
Z besedami pet tisoč in dvajset
Upravičencu INDUPLATI TOZD moloprodatca
ki teža čeka ne more prenesti na drugo osebo
Opozorilo: Kdor izda nekritičen ček, se kaznuje z denarno kaznijo (26. čl. zakona o čeku) ali z zaporom (172. čl. kazenskega zakona SFRJ).
Obrat: LB-TR-18

Čekovna karta in ček, kakor ju imajo lastniki vložena v plastični ovitek. Poslovanje s čekom ima čedalje več privržencev.

Dolga je moja pot do tovarne...

Ponedeljek je. Ali pa tudi kakšen drug dan v tednu. Lahko je delovna sobota ali celo nedelja. Marsikatero okno v hribovskih vasicah oziroma krajih, ki so kar nekaj kilometrov oddaljeni od avtobusnega postajališča, je osvetljeno že pred 4. uro zjutraj. Še posebej v zimskem času. Kajti na avtobus, ki odpelje s postaje pred 5. uro, je potrebno hiteti. Trije, štirje ali več kilometrov, ki ločijo delavca ali delavko do postajališča, niso tako hitro premagani. Se zlasti, če jih je potrebno prehoditi. Posebej dolgi so v dežju ali snegu. Prevoz s kolesom ali mopedom precej skrajša čas odhoda na postajo in obenem podaljša nočno spanje, toda hladni spomladanski in jesenski čas, pogosto spremljan z dežjem ali sneženjem, ni nič kaj prijetno voščilo za dobro jutro. Vožnja z avtom je resda prijetnejša. Vendar zahteva svoje minutke tudi odvoz iz garaže. Če se oblačen večer prevesi v noč, ki nam je začela sipati sneg, je nekaj časa potrebno še za nameščanje snežnih verig. Svoje zahteve tudi parkiranje. Ker pa je parkirišče le redkokje tik ob avtobusnem postajališču, se mora avtomobilist tudi peš podvzitati, da ne zamudi »delavskega« avtobusa. »Delavski« avtobus se na teh zgodnjih jutranjih progah imenuje delavski svet zato, ker je bil to prvi avtobus, ki je zamenjal kolesa in mopede, s katerimi so se delavci v 50. letih vozili iz oddaljenih krajev na delo v tovarne naše občine. Jutranja glasba iz radijskih sprejemnikov težko zdrami napol speče obraze. To naredi le kakšna uspešnica s Šimekove Lojtrce domačih. Pa še ta je po preživetih burnih sobotnih in nedeljskih veselicah ali podobnih zabavah bolj slabo poslušana. Škoda, da se pesmi ustoličijo na svojih klinih ravno ob ponedeljkih.

Tri četrta leta se povsem avtomatično jutranje življenje, ki se konča nekaj minut pred 6. uro, odvijata v temi. Prenekaterim pa je tema zvesta jutranja spremljevalka skoraj celo leto. Še posebno, če imajo v času, ko je dan najdaljši, dopust. Delavce, ki delajo v dveh izmenah, pogosto pospremi na dopoldansko delo ali spremlja njihovo pot domov, ko se vračajo iz popoldanskega »šihla«, sovje skovikanje. Sova, ptica noči, ki opozarja, da je noč čas zanjo, ne pa za tiste, ki po naravnih zakonitostih živijo in delajo ob sončni svetlobi. Ker pa skušajo družbene norme včasih obvladovati naravne zakone, je tudi dnevni ritem večkrat obrnjen, zamenjan, premaknjen.

Seveda ni nujno, da zgodnje jutranje vstajanje vedno sovпада z dolgo potjo do avtobusne postaje. Često mora zgodaj vstajati tudi tisti, ki do prihoda na delo zamenja dva ali celo tri avtobuse. V Induplati imamo zaposlene tako delavce, ki imajo dolgo pot do avtobusnih postajališč kot tiste, ki se presedejo na drugi avtobus, da lahko pravočasno pridejo v službo, ker iz njihovega kraja ni direktne avtobusne povezave z našo tovarno. Delavcev, ki imajo do najbližje avtobusne postaje ali do kraja, kjer delajo, razdaljo, ki je v eno smer dolga 3 km ali več, je v naši delovni organizaciji skoraj 100 oziroma približno 10% od vseh zaposlenih. Razdaljo 3 km in več sem vzela zato, ker se od vključno te daljave obračunava nadomestilo za stroške prihoda na delo. Za pot, ki je krajša od 3 km, delovna organizacija ne obračunava nadomestila za stroške prihoda na delo. V finančnem sektorju, kjer razpolagajo s podatki o tem, kolikšne so razdalje posameznih delavcev od njihovega doma do javnega prevoznega sredstva oziroma do kraja dela, na podlagi katerih jim obračunavajo nadomestilo, sem dobila željeni seznam, ki prikazuje situacijo, kot je opisana

KOLO UTRJUJE TELO

Nimajo dolge poti do avtobusne postaje samo nekateri prebivalci iz moravške doline. Tudi tisti, ki nikdar ne uporabljajo avtobusa za prihod na delo, morajo do tovarne premagati kar nekaj kilometrov. In to tako, kakor morejo. Peš, s kolesom, z mopedom, avtomobi-

lom. **Fani Gerčar**, šivilja v oddelku teže konfekcije v Radomljah, ki je doma iz Žič pri Rovah, se poslužuje prvih dveh načinov. Pet kilometrov ima od doma do Radomelj, ravno tako tudi nazaj. V lepem vremenu (k lepemu vremenu se šteje tudi dež, saj zato so pa dežniki!) odide s kolesom od doma nekako okrog pol šeste ure zjutraj.

v tabeli. Moram pa opozoriti, da spodnja tabela vsebuje podatke za razdaljo od doma do avtobusne postaje oziroma kraja zaposlitve kot tudi obratno daljavo, to je pot domov, zato so številke tako visoke.

Razdalja v km	Število delavcev	Relacija
24	1	Svinjsko—Mokronog;
20	3	Pavla vas—Mokronog;
		Hrastnik pri Moravčah—Peče;
16	4	Čužnja vas, Brinje, Dol. Lakanice, Gabrijela—Mokronog;
14	3	Limbarska gora—Peče;
12	3	Šentrupert, Maline—Mokronog;
10	20	Ziče—Radomlje; Zagorica—Radomlje; Trebelno, Puščava, Log, Križni vrh, Zg. Jesenice, Dol. Jesenice—Mokronog;
8	21	(relacij ne navajam, ker bi bilo preveč naštevanja)
6	32	

Seveda domnevamo, da se večina teh ljudi vozi na delo oziroma do avtobusne postaje z avtom ali vsaj kolesom in mopedom. Toda zgodi se, da se prevozno sredstvo pokvari. Ni nujno, da jo je potem potrebno ucvreti peš. Lahko delavec vzame dopust, če ga ima. A v nedogled tega ni možno izvajati. Poleg tega je prevozno sredstvo lahko dlje časa v okvari ali pa onemogoča prevoz npr. visok sneg. Tedaj je treba iti peš. V temi, po neravni, često gozdni poti oziroma še pogosteje po stezi. Toda vse se zdrži. Vsaj tako pravijo delavci, ki so sedaj že tik pred upokojitvijo in so morali v mladih letih pešati ali kolesariti v službo precej dlje, kot je to potrebno danes. Le na tiste, ki sladko spančkajo do pol šestih zjutraj, če imajo pričetek dela šele ob sedmi oziroma osmi uri, pa še dlje, se ne sme pomisliti. Kajti nihče ni sam kriv zato, da živi v določenem kraju. Vsi pa tudi ne morejo stanovati samo okoli tovarne. Sicer se pa človek kot prilagodljivo bitje marsičemu privadi.

Kot zanimivost bom navedla še podatke za delavce, ki imajo najvišje dnevne stroške z avtobusnim prevozom na delo (tisti, čigar vozovnica je dražja, ima do kraja dela prav gotovo daljšo pot in mora tudi bolj zgodaj vstati, kot tisti, ki plača najcenejšo vozno karto). Stanje na dan 25. avgusta:

Dnevni stroški prevoza	Število delavcev	Relacije
Nad 700 din	1	Kranj—Radomlje;
Nad 500 din	12	Ljubljana—Jarše (mestni avtobus)
Nad 400 din	11	Stahovica—Jarše, Komenda—Radomlje, Peče—Jarše;
Nad 300 din	69	Trojane—Jarše, Moravče—Jarše, Srednja vas v Tuh. dol.—Jarše;

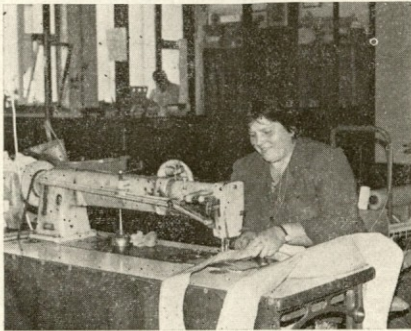
V to tabelo nisem zajela tistih, katerih dnevna vozovnica znaša 290 dinarjev ali manj. Tega nisem storila zato, ker ti podatki ne bi bili zanimivi, temveč bi bilo preveč naštevanja. Je pa dejstvo, da je vozačev kar precej. Vsi ti morajo skrbno paziti, da ne preslišijo zvonjenja budilke. Kajti če zamudijo avtobus, skorajda ne morejo priti v službo, ker zlasti iz oddaljenih krajev do Jarš pelje samo ena avtobusna proga, po kateri vozi le »delavski« avtobus.

Če je pa slabo vreme (močno sneženje) se na pot odpravi peš. Ker ima njena pot do doma marsikje precej vzpona, mora kljub kolesu tudi nekaj časa pešati.

Glede na to, da uporablja Fani kolo pet ali celo šest dni v tednu, me je zanimalo, koliko koles ima. Saj lahko šele zjutraj opazi, da se (Nadaljevanje na str. 10)

(Nadaljevanje s str. 9)

ji je prejšnji dan tik pred domom predrta zračnica, tako da poškodbe ni videla. Povedala je, da ima več koles. Ker cesta do Žiç ni vseskozi asfaltirana, 3 kilometre je makadama, se kolesa precej hitro obrabljajo. Zato mora imeti vedno rezervo.



Fani, ki ima že 20 let delovne dobe, od tega 10 let v Induplati, se tudi na delo vozi s kolesom že 20 let. Ali se ji je v tem času pripetila kakšna nezgoda z njenim prevoznim sredstvom? »V glavnem vozim dokaj srečno,« je povedala. »Čeprav se večino dni v letu vozim v temi, zjutraj v službo, v popoldanski izmeni pa zvečer domov. Lansko leto pa sem se na poledneli cesti zvrnila s kolesom. Pri tem sem se tako poškodovala, da sem bila celo nekaj dni v bolniškem staležu. Na srečo hujšega primera še nisem doživela. Upam, da bo tako tudi vnaprej!« je dodala temperamentna Žičanka.

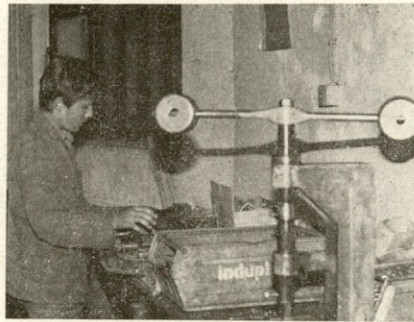
Na koncu je še omenila, da že več let obstajajo pogovori in tudi konkretni predlogi za to, da bi iz Lukovice prek Rafolç in Rov do Radomelj vozil delavski avtobus.

Vendar pa zaenkrat dlje od številnih prerakanj za in proti ni prišlo. Zadnje čase se sicer govori, naj bi avtobus pričel voziti že s 1. septembrom. Vprašanje je, če bo to res, je menila Fani. Rekla pa je, da bi se nove avtobusne relacije zelo razveselila. Saj bi ji precej olajšala prihode na delo in odhode domov. Zlasti v dežju, mrazu in snegu.

S KOLESOM GRE HITREJE KOT PEŠ

Moravska dolina je široka in raztegnjena. Vasi so do Moravç, središča doline, precej oddaljene. V njih je kljub oddaljenosti dosti ljudi, ki hodijo na delo v tovarne naše občine, pri čemer vstajajo zelo zgodaj in potem kolesarijo, pešajo ali pa se do avtobusne postaje pripeljejo z motorji. Eden od teh je tudi **Matej Urankar** iz Vinj pri Moravçah. Štiri kilometre in pol ima Matej do avtobusne postaje v Moravçah. Šestnajstletni Matej, ki je delavec v oddelku kovinskih konstrukcij, mora pred prihodom na delo prehoditi dobršen del poti, da začne svoje delo.

Razdaljo do avtobusne postaje Matej ob slabem vremenu prepe-



šaçi. Takrat mora vstati ob 4. uri. Avtobus namreç spelje iz Moravç ob 5. uri. V lepšem vremenu pa Matej pride v Moravçe z dirkalnim kolesom. Taka jutra so srenejša: Kajti takrat lahko spi cele četrt ure dlje, pa še z manj napore pride na avtobusno postajo.

Mateja o boječnosti na poti nisem spraševala. Predvidevam namreç, da ga je manj strah kot kakšno dekle. Paç pa sva se menila o tem, ali bi si poiskal delo bližje domu. »Kakšne večje izbire za delo v bližini svojega kraja nimam. Tovarn tam okoli namreç ni. Nekateri delovne organizacije imajo v moravški dolini svoje obrate. Vendar zaposlujejo bolj malo ljudi. Zato si v njih ne morejo poiskati kruha vsi domaçini. Ker je meni delo tukaj v Radomljah všeç, ne premišljujem, da bi ga zamenjal. Kljub dolgi poti do avtobusne postaje. Ni mi hudo, ko jo prehodim vsak dan dvakrat. Nanjo sem že navajen.«

ČE POT DO TOVARNE OB VISOKEM NOVOZAPADLEM SNEGU NI SPLUŽENA, VZAME MARINKA KOVAČIÇ DOPUST

Prevoz delavk in delavcev v oddelku konfekcije v Mokronogu na delo in z dela je popolnoma drugaçen, kot to velja za ostale delavce v Induplati. Medtem ko je v domaçki občini avtobusni prevoz za delavce dokaj dobro organiziran, pa tega konkretno za Mokronog ne moremo trditi. Zaposleni v mokronoški konfekciji DO Induplati se na delo ne vozijo z avtobusi. Izbrati morajo drugaçna prevozna sredstva.

Najdaljšo relacijo od doma do tovarne, ki je ne more premagati z javnim prevoznim sredstvom, ima v celotni Induplati delavka iz oddelka v Mokronogu. To je 27-letna **Marinka Kovaçiç** iz Svinjskega pri Šentjanžu. Njena pot znaša v eno smer 12 kilometrov. Marinka je po poklicu šivilja, v oddelku konfekcije v Mokronogu je zaposlena dve leti. 12 kilometrov je dolga pot, predolga za peš hojo. Tudi kolo bi zahtevalo že precejšen napor. Vendar po ravnem ne bi bilo problema. Marinkina pot pa je strma, zato bi morala v primeru kolesarjenja precej poti prepešaçiti. Tako se Marinka z moçem vozi z avtomobilom. Kljub temu mora vstajati zgodaj, ob 4.30. Z moçem odideta od doma še pred peto uro. Do Mokronoga se vozita

približno pol ure. Res, da je Marinka pol ure prezgodaj v službi. Vendar se tudi moçeva služba v Trebnjem prične ob 6. uri, zato morata iti dovolj zgodaj od doma, da tudi on pride pravočasno na delo.

Takšna je situacija ob dnevih, ko je možno iti z avtom na pot. »Kadar je visok sneg, zgodaj zjutraj pa ceste še niso splužene, moram ostati doma. Ob takšnih dnevih vzamem dopust. To se zgodi tudi trikrat v letu. Zato moram svoj redni dopust vedno hraniti za »slabe« dneve v zimskem času,« je Marinka v razgovoru za Konoplan povedala po telefonu.

VSTAJANJE OKROG 4. URE NI NOBEN PROBLEM, SAJ SEM ŠE MLADA!

Tako je v razgovoru za Konoplan povedala ena od delavk Induplati, ki je kar nekaj kilometrov oddaljena od najbližjega avtobusnega postajališča. In kdo je to dekle, ki vstaja tedaj, ko zasliši najzgodnejše petelinje petje? Gre za **Viljano Urankar**, ki je zaposlena v nabavnem sektorju, kjer opravlja delo referenta v nabavi. Viljana je doma iz Hrastnika. Da ne bo nesporazuma, da gre za rudarsko mesto v Zagorju, moramo povedati, da obstaja Hrastnik tudi v moravški dolini. Od tega moravškega Hrastnika do najbližje avtobusne postaje, ki je šele v Moravçah, je Viljana oddaljena 6 kilometrov. Seveda samo na eno stran. Kako prijetna 20-letna ekonomska tehnična vsakodnevno premaguje to razdaljo? »V Jaršah je zaposlena tudi moja sestra. Vendar dela na dve izmeni. Tisti teden, ko dela sestra Marija dopoldan, mi prihod na delo ne predstavlja težav. V Induplati se peljeva z avtomobilom. Tudi vstanem šele ob 5. uri. Ko je sestra na popoldanski izmeni, se pa moram jaz znajti po svoje. Če je kolikor toliko lepo vreme, se do Moravç peljem z motorjem. Takrat vstanem okrog 4. ure. Do petih moram biti že na avtobusni postaji. Dnevov, ko moçno sneži, se pa bojim. Takrat moram iti peš. Zato vstanem že ob pol štirih in potem eno uro pešaçim do avtobusa. Premražena, tudi mokra od snega, se na avtobusu komaj ogrejem.«

Iz Viljaninih izjav lahko razberemo, da mora imeti dekle trdno voljo, da vstaja sredi noçi in potem v temi, ki jo spremlja poleti in pozimi, odide skozi speçe vasi do avtobusa. »Kaj mi preostane drugega! Bližje se ne morem zaposliti. Sicer pa nisem zaspana, čeprav odhajam pozno spat. Najveçkrat okrog 11. ure,« pravi Viljana. Mladost, ki ji vre vroça kri v žilah, kajne, zato ji zadostuje le 5 do 6 ur spanja! Pa zato dekle običajno prespi sobotna in nedeljska jutra. Saj nekò se pa ÷lovek tudi mora naspiti. Se stroj ni »perpetuum mobile«, ki bi lahko deloval neprestano in brez dodatne

(Nadaljevanje na str. 11)

(Nadaljevanje s str. 10)
energije. Človek je pa tega zmožen
še toliko manj, čeprav včasih zdrži
presenetljive napore.

Viljana je še mlada. Res, da
pravljicam in bajkam o škratih,
gozdnih vilah in zmajih nič več ne
verjame. Vendar pa se ji na takšni
samotni in dolgi poti lahko mar-
sikaj pripeti. Zanimalo me je, če
jo je kdaj strah. »Kljub temu, da
pot poznam, me je zjutraj, ko
sem iz naše vasi edina, ki gre tako
zgodaj na avtobus, vedno strah.
Kadar grem peš, prislunhem vsa-
kemu šumu. Živali se sicer ne bo-
jim, saj same od sebe običajno
niso napadalne. Toda razne zgodbe
o hudobnih ljudeh so zapustile
strah do neznanega tudi v meni.
Ima pa v temi vsako drevo svojo
obliko. Navaden grmiček si v temi
lahko predstavljaš kot čepečega
človeka. Ravno tako se ponoči vsak
zlet ptice sliši veliko bolj kot po-
dnevi. Tudi ververico, ki nenadoma
spleza na drevo, si lahko predstavl-
jaš za velikana. Skratka, situacij,
ki namišljeno, pa tudi upravičeno
prestrašijo pešca, je dosti. Zato si
tudi želim, da bi se odselila bliže
avtobusni postaji, ko mi ne bo
potrebno zvečer razmišljati, kdaj
bom zjutraj vstala.«



Kljub dolgi poti, ki jo ima Vi-
ljana do avtobusa, pa je v službo
le enkrat zamudila. Pa še takrat
samo eno minuto. Vzrok za to za-
mudo je bila okvara na motorju,
ki ga je morala zato pustiti pri
neki hiši in nadaljevati pot peš.
Tako je zamudila prvi avtobus. To
je objektivni vzrok, zato dekletke la-
hko pohvalimo kot delavko, ki ima
do reda pri pričetku dela dober
odnos.

Lada Lavrič

**Septembrski Konoplan je iz-
šel z majhno zamudo, do ka-
tere je prišlo zaradi zagat pri
izdelavi slik.**

**Bralcem se za razumevanje
najlepše zahvalujemo!**

Uredniški odbor

SLIKARSKA RAZSTAVA OB PRAZNIKU DELOVNE ORGANIZACIJE

September je mesec, ko se v Induplati spominjamo pomembnega
dogodka, obletnice prevzema upravljanja tovarne v delavske roke. To
obletnico obeležuje nekaj prireditelj. V tem mesecu se posebej spom-
nimo ljudi, ki so v preteklosti ustvarili vse to, s čimer sedaj razpola-
gamo. Nekdanje sodelavce — upokojeince povabimo na enodnevni izlet
ali se jim oddolžimo s kakšno prireditvijo. Delavcem, ki so naši delovni
organizaciji zvesti 10, 20 ali 30 let in ki jih nazivamo jubilarci, pa po-
delimo plakete in skromne denarne nagrade. V septembru je posebna
pozornost namenjena ne le tistemu, kar je ustvarjeno, to je delovnim
sredstvom, temveč tudi tistim, ki so to ustvarili — delovnemu človeku.

Ostalim delavcem, torej tistim, ki ne spadajo v nobeno od zgoraj
našteti kategorij, pa redkokdaj kaj ponudimo. Letos smo v ta namen
pripravili razstavo akvarelov, grafik in olj mlade domžalske slikarke,
ki je odprta v septembru v jedilnici in sejni sobi. Naj se vidi, da je ta
mesec malo bolj prazničen tudi »na zunanaj«.

Da ne bo ob razstavi nepotrebne spraševanja o tem, kdo je to
dekle, bom malo več vrstic posvetila njeni slikarski poti in razstavljenim
slikam.



Komaj 21-letna slikarka Urša
Zajdela izhaja iz znane domžalske
zdravniške družine (njena mama
je priznana ginekologinja v Zdrav-
stvenem domu Domžale, oče — zo-
bozdravnik pa je docent na Medi-
cinski fakulteti v Ljubljani). Že
kot dekletce je rada oblikovala in
slikala raznovrstne stvari — некоč
je izdelala ličen koledar, pri čemer
jo je mama celo pokarala. V šoli
ji je bil zelo pri srcu likovni pouk.
Zato se je vpisala na srednjo gra-
fično šolo v Ljubljani — smer re-
tušerstvo. Po uspešnem zaključku
ni veliko oklevala, kako naprej. Po
opravljenem izpitu na likovni aka-
demiji v Ljubljani je tu začela
študirati slikarstvo.

Svet likovne umetnosti, ki ga je
ljubila, je začela spoznavati pro-
fesionalno, ne zgolj amatersko. Se-
daj je vpisana v zadnji letnik te
ustanove. Tako se bo kmalu sezna-
nila z okoljem, ki je dejansko dvo-
lično. Po eni strani vzhičeno ob-
čuduje umetnost, po drugi strani
pa se do nje mačehovsko obnaša,
zlasti, ko govori o potrebnosti
umetnika v družbi in o njegovem
materialnem položaju v njej. Urša
na to gleda dovolj stvarno. Za za-
četek svoje slikarske poti si ne
postavlja nobenih utvar. Zeli si, da
bi dobila službo kot profesorica
likovne vzgoje. Njena individualna
umetnostna pot naj bi bila vsaj
sprva bolj priložnostna, občasna.
Kasneje, to pomeni takrat, ko bi
si finančno opomogla, bo mogoče
v večji meri zadostila tej notranji
nuji. Sele tedaj bo mogoče razmi-

šljala o statusu svobodnega umet-
nika.

Urša je zanimiv tip osebnosti.
Običajno je ljudem všeč ta ali oni
slikar oziroma drug umetnik ter
ena ali druga umetnostna zvrst.
Pri Urši s pogovorom o tem nisva
prišli daleč. Dejala je, da ne more
nobenemu vrhunskemu likovnemu
ustvarjalcu oziroma likovni struji
dajati vrednost. Seveda se občasno
navduši za tega ali onega, toda za-
veda se, da je vsakdo najboljši,
ker ustvarja iz sebe. To je spoznala
na akademiji. Prej ni bila toliko
kritična.

»Na akademiji nas je v ateljeju
5 do 6 študentov. Vsi slikamo isti
motiv — na primer tihožitje. Toda
zanimivo, tudi če slikamo realistič-
no, se naše slike med seboj precej
razlikujejo. Tako sedaj ob pogledu
na sliko zlahka določimo, kdo iz-
med nas jo je naslikal.

Tako kot ima vsak človek svoj
jaz, kar pomeni, da se kljub ena-
kim interesom razlikuje od sočlo-
veka, je tudi slika vester izraz
njegovega lastnega temperamenta.
Zato kot profesionalka težko da-
jem prednost samo enemu ali manj-
ši skupini likovnih umetnikov. Vsak
je v sliko položil del sebe, zato je
umetnik, zato je velik oziroma
dober. Vprašanje pa je, kako bi
na slikarje reagirala kot amater-
ka?« je Urša opisala del umetnost-
nega ozadja.

Lažje pa je Urša odgovorila na
vprašanje, katere zvrsti slikanja
so ji najbližje. »Pravzaprav se po-
služujem vseh zvrsti, kakor zahte-
va študijski program. Doma, v
prostem času, pa se posvečam akva-
relu, grafiki, slikanju z oljem, delu
v pastelni tehniki in v keramiki.«
Nam laikom zvenijo ti izrazi neko-
liko vzvišeno, zato jih bomo po-
slovenili.

Akvarel se imenuje slika, ki je
izdelana z vodnimi barvicami.

Grafika je ena od zvrsti likovne
umetnosti, pri kateri se odtiskuje
na plošči izdelana risba (ploščo
lahko predstavlja umetna masa,
les, kamen, bakrena ali cinkova
plošča ipd.).

Olja se imenujejo slike, ki so z
oljnimi barvami naslikana na plat-
no.

(Nadaljevanje na str. 12)

(Nadaljevanje s str. 11)

Pastel je slika, ki je narisana s suhimi barvicami, kreda.

Izraz keramika nam je nekoliko bolj domač. Predstavlja pa tako industrijske kot umetniške izdelke iz žgane gline.

Urša je pričela slikati z akvarelno tehniko. Takorekoč z vodnimi barvicami na risalni papir. Po njenem ta tehnika ni ravno za otroke, kajti nudi nešteto izraznih možnosti. Poleg akvarela jo privlači grafika. To dvoje je povezano, pravi. Običajno najprej iz akvarela naredi motiv, iz tega pa potem gradi grafiko. Posluhuje se različnih tehnik, kar pomeni, da dela motive na različne materiale in s pomočjo raznih sredstev ter to potem odtisne na papir. Najbolj klasična tehnika grafike, s katero se nas je večina seznanila v osnovni šoli, je linorez. To pomeni, da v vrsto plastične mase z žlički podobnim ostrim rezilom dolbemo željen motiv in to potem odtisnemo na papir.

Urša rada uporablja še litografijo (tiskanje s kamna, na katerem je vrezana risba), suho iglo (postopek je takšen, da se v bakreno ali cinkovo ploščo s trirobo iglo vpraska risba, plošča se odtisne v tisku z izdolbine), akvatinto (to je odtisk risbe z bakrene plošče in ima videz risbe s tušem ali s črnilom), jedkanico (tukaj se v bakreno ali cinkovo ploščo, ki je prevlečena s smolnatim premazom, z iglo izpraska risba. Po jedkanju v kislini se

ploščo odtisne s tiskom z izbokline na tekstil in različne trde materiale, kot so steklo, pločevina, les, karton. Skozi fino sito se na podlago nanaša barva).

Pravi, da pri grafiki precej trpijo roke, ker se dosti materiala najlepše oblikuje z golimi rokami, brez zaščitnih sredstev.

Poleg teh dveh slikarskih zvrsti ima Urša nekaj slik narejenih tudi v pastelu. Pri tem gre z risanjem raznobarnve krede na papir. Pomankljivost pastela pa je v tem, da je treba s takšno risbo ravnati zelo pozorno, ker drugače kredin prah odpade s slike.

Velik izziv predstavlja Urši delo v keramiki. Vendar pa je ta zvrst povezana s precejšnjimi stroški, zato je ne more gojiti ljubiteljsko, temveč le v okviru študijskega programa. Akademija namreč sodeluje s keramičnimi tovarnami, kjer jim žgejo glino, študentje pa rišejo motive na keramiko.

Potem, ko se je Urša v 3. letniku študija seznanila z risanjem na platno z oljnatimi barvami, jo je prevzelo tudi to. Tako je narisala že kar nekaj platen. Vendar je tudi tukaj omejena z visokimi stroški, ki so povezani z nakupom barv in platna.

Z Uršo sva spregovorili tudi o motivih, ki se jih loteva. »Na keramiki in v grafikah upodabljam podobne motive. Tukaj ne gre toliko za natančno izvedbo določenega motiva iz okolja, temveč bolj za izdelavo posameznih detajlov ali za

igro ploskev in linij. Na dan plane moja domišljija. Akvareli in olja so drugačni. Rada rišem figure, tihotiža, zlasti pa starinske domačije.« Ta njena ljubezen do slikanja starih hiš je razvidna iz številnih akvarelov, ki jih je naslikala na počitnicah v Dalmaciji. »Slovenija in Dalmacija imata ogromno lepih reči, ki so povezane z delom ljudi v nedavni preteklosti, zato bi bilo škoda, da jih ne bi prenesla na platno. Saj še tako prehitro preurejajo stara, po mnenju večine ljudi neudobna poslopja v moderne, sodobne, a povsem brezoblične prostore,« pove Urša. O Dalmaciji pa meni, da ji gradbinci s hitrim prezidavanjem starih hiš dobesedno »kradejo motive za slikanje.« Zato mora hiteti, da v pičlem početniškem obdobju čimveč tega izginjajočega prenese na akvarelni papir. Pri tem precej fotografira, da ji pri kasnejšem slikanju ne uidejo podrobnosti iz spomina. Vsega namreč ne more posneti v živo, ker takšno slikanje zahteva tudi njeno prisotnost ob motivu.

Z besedami o motivih, ki jih Urša uporablja, sva zaključili najin razgovor. Oceno njenih del pa si lahko ustvarijo vsi tisti, ki bodo pred njimi postali malo dlje časa. V jedilnici v Jaršah so razstavljeni akvareli in grafike, v sejni sobi pa olja. Upajmo, da bodo izredno tople barve na nekaterih slikah razsvetlile vsaj en mračen jesenski dan.

Lada Lavrič

SLOVENIJA, MOJA DEŽELA! ... IN PESEM SO NJENI LJUDJE

V nekaterih delovnih organizacijah v ožji in širši okolici ne delujejo samo družbenopolitične in družbene organizacije, temveč tudi pevski zbori. Tako ima Tosama oktet, Toko ima ženski pevski zbor, v Zdravstvenem domu Domžale deluje mešani zbor, ravno tako tudi v kamniškem Titanu, v Leku v Mengšu pa moški pevski zbor.

Ravno o tem zadnjem, **moškem komornem zboru »Lek«** bi radi nekoliko več napisali. Ne zato, ker bi izstopal v kakšni zadevi, temveč zato, ker vabi k sodelovanju ljubitelje petja.

Moški komorni zbor »Lek« v Mengšu je bil ustanovljen leta 1978. Takrat je nekaj navdušencev sestavilo oktet, ki je prerasel v zbor (okrog 20 pevcev). V njem niso samo pevci, ki delajo v Leku, temveč so njegovi člani zaposleni v različnih delovnih organizacijah v domžalski, kamniški in ljubljanski občini. Seveda so to domačini na relaciji Mengeš—Kamnik—Radomlje. Dirigent pa je iz Cerklj.

Zbor je v osmih letih lepo napredoval. Nastopal je na mnogih prireditvah. Lansko sezono je na primer imel 5 samostojnih koncertov (enega v Grobljah), na radiu so snemali za arhivske posnetke, sodelovali so na šentviškem pevskem taboru, na srečanju pevskih zborov farmacevtskih tovarn, nastopili na reviji v Cankarjevem domu. Poznani pa so tudi v ožjem krogu. Peli so že v Heliosu, nastopili v Hali Komunalnega centra v Domžalah in imeli koncerte v Kamniku, Domžalah ter Mengšu. Letno imajo okrog 25 nastopov.

Pregled nastopanj pokaže, da so precej uspešni. To dosežejo tudi tako, da se lotevajo zahtevnejšega zborovskega petja — od renesančnih zborovskih pesmi do današnjih ljudskih spevov, tako v slovenskem kot v tujih jezikih. Na nekem koncertu so peli celo v šestih različnih jezikih. Ves program pesmi, ki jih



Moški komorni zbor Lek. Pevci so iz večjih delovnih organizacij.

naštudirajo v približno 85 pevskih vajah letno, pa je nekako vezan na obletnice naših kulturnih prednikov (domačih in tujih). S tega vidika delo sicer ni lahko, vendar je programsko zanimivo.

Ker želijo povečati številčnost in dvigniti strokovnost zbora, vabijo k sodelovanju vse tiste pevce, ki so prislunhili pričujočemu zapisu. Pri vstopu v zbor ni nobenih omejitev — ne glede glasbene izobrazbe, ne glede starosti. Kandidat mora biti moški, znati mora peti in tudi resen mora biti. To je zlasti pomembno za udeležbo na vajah, ki so dvakrat tedensko (vsak ponedeljek in četrtek) v sejni sobi **DO Lek** v Mengšu od 19.30 do 21.30 pod vodstvom dirigenta **Janeza Močnika**.

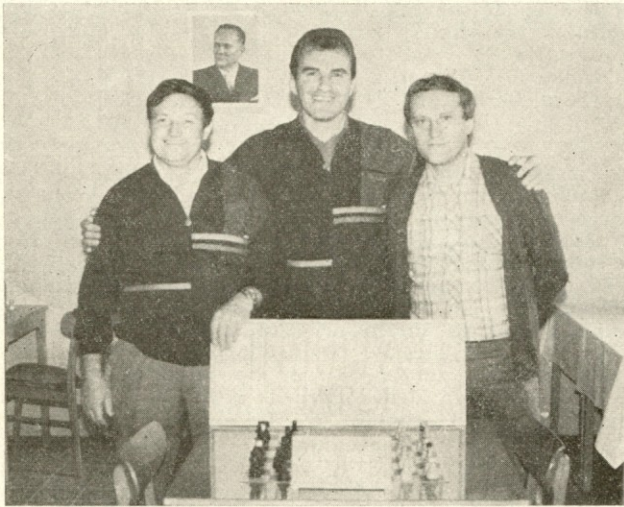
Interesenti, javite se urednici Konoplana (int. telefon. številka je 62), da bo vaša želja sporočila predsedniku tega zbora. Lahko pa pokličete tudi neposredno tel. 559 888 v Lek Ljubljana in jim sporočite naslov. Ne oklevajte, raje pohitite, v septembru se namreč prično že vaje! Upajmo, da bo moški komorni zbor Lek nastopil kdaj tudi v Induplati in da bomo v njegovi sredini uzrli kakšnega sodelavca.

Pripravila L. L.

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠP

30. avgusta so v delovni organizaciji Predilnica v Litiji ob njenem jubileju — stoletnici obstoja te tovarne, organizirali športne igre. Udeležile so se jih ekipe športnikov iz petih delovnih organizacij: Predilnica

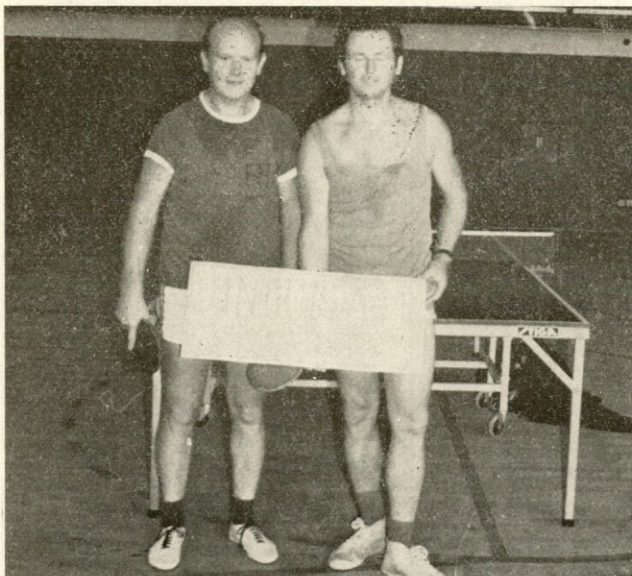
Litija, Svilanit Kamnik, Induplati Jarše, Dekorativna Ljubljana in Lesna industrija Litija. Zmagali so domačini, športniki iz Induplati so ekipno zasedli 3. mesto.



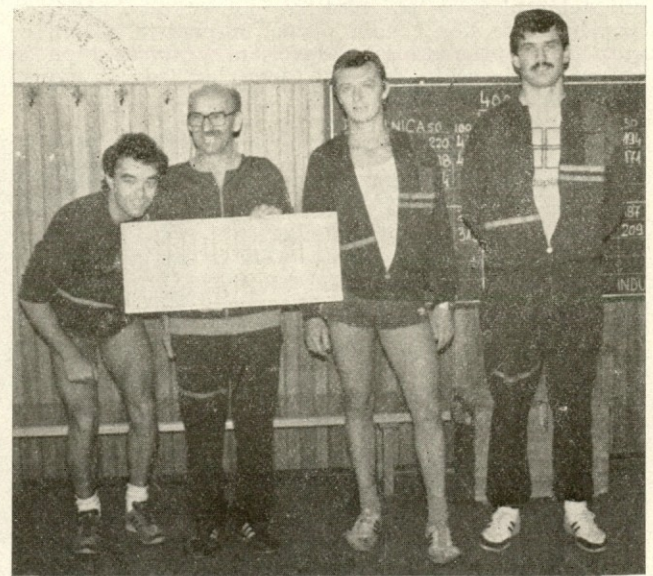
Sahisti (Janez Kotnik, Franc Velepec in Ivan Kamenšek) so v Litiji zasedli 2. mesto. Od športnikov iz naše delovne organizacije so bili najboljši.



Na 3. mesto so se uvrstili tekmovalci v malem nogometu. Stojijo: Robi Blazina (spremljevalka Marjana Robavs), Boris Kožar, Mijo Pejič; čepijo: Renato Novak, Milan Plaznik, Rado Igljič in Bojan Kutnjak.



V namiznem tenisu sta 4. mesto osvojila Rajko Kavčič in Marjan Pipan. Med posamezniki pa je bil M. Pipan drugi.



Četrtri so bili tudi kegljači. Borili so se Andrej Gorjanc, Oton Križman, Miro Troha in Nedeljko Perič.

IZ KADROVSKE SLUŽBE

- 5. BIRSA JOŽICA, vodja odpreme blaga v oplemenitilnici, prišla 18. 8. 1986,
- 6. VOLKAR RAJKO, priprava vložka, cent. in sušenje v opl., prišel 18. 8. 1986,
- 7. BOLHAR BRANKA, tkanje na 4—6 Picanolov v tkalnici, prišla 21. 8. 1986,
- 8. DERVARIC ROBERT, plast. impreg. in sušenje v oplemen., prišel 22. 8. 1986,
- 9. JERMAN MARKO, pomočnik

tiskarja v oplemenitilnici, prišel 25. 8. 1986.

Odšli:

- 1. JOVANOVA VENKA, tkanje, odšla 7. 8. 1986,
- 2. SANKOVIČ ANA, previjanje, odšla v pokoj 4. 8. 1986,
- 3. VIDEMŠEK IVANKA, predenje, 9. 8. 1986.

TOZD KONFEKCIJA RADOMLJE
Prišli:

- 1. ERMAN VLADIMIR, varilec v kovinskih konstrukcijah, prišel 4. 8. 1986,
- 2. PROSENC ROMAN, delavec v kovinskih konstrukcijah, prišel 4. 8. 1986,

- 3. HANČIČ DORIS, šivilja — pripravnik, prišla 7. 8. 1986,
- 4. FILIPAŠIČ MARICA, šivilja — pripravnik, prišla 13. 8. 1986,
- 5. PEČNIK TEA, šivilja — pripravnik, prišla 26. 8. 1986.

Odšli:

- 1. ALIBAŠIČ DARINKA, šivilja, odšla 10. 8. 1986,
- 2. POGAČAR JOŽICA, šivilja, odšla 3. 8. 1986.

DSSS

Prišli:

- 1. BERAUS IDA, referent za izvoz — pripravnik, prišla 18. 8. 1986.

Posebej za dopisnike Konoplana! — Pozor, preberite dvakrat!

V Konoplano nekajkrat na leto vabimo k sodelovanju nove dopisnike. Takšni pozivi so običajno v maštnem tisku in uokvirjeni, zato jih ni možno enostavno prezreti. Čudno pa je, da odziva skorajda ni. Obstajajo redke izjeme, ki s svojimi prispevki popestrijo številko tako kot kresnica pozni junijski večer. Vendar pa to ni dovolj. Dobrih šal, karikatur, kratkih stripov, pa tudi tekstov, ki na humoren način opisujejo kakšno težavo v tovarni, ni in ni. Omenjeni predlogi seveda ne pomenijo, da se branimo raznovrstnih drugih prispevkov. Ker pa Konoplan ni bilten, temveč glasilo, ki lahko vsebuje najrazličnejše tekste, le da so v povezavi z našim ozkim delovno-teritorialnim okoljem, je seveda zaželeno, da se v njem pojavljajo najrazličnejši prispevki, risbe, fotografije. Jasno je, da je bolj zanimivo, če jih napiše širši krog ljudi in ne samo urednica. Seveda lahko pritrdimo mnenju, da nismo vsi pisci, literati, slikarji, dobri humoristi, vendar pa svetujemo, da tu in tam delavec ali delavka zamenja delovno orodje za svinčnik in list papirja. Če v službi ni časa, se to stori doma. Saj marsikomu dogodek, ki ga je doživel na delu ali na poti domov, ne gre iz glave, tako da o njem pripoveduje prijateljem še mesece kasneje.

Morda pa se komu zdi, da je kruh dopisnikov v časopisih zelo, zelo tanek, tako da je honorar nižji, kot je potrebno odšteti za papir in svinčnik. Pravzaprav to deloma tudi drži. Zato je uredniški odbor Konoplana na svoji zadnji seji sklenil, da dvigne honorar iz peska. Odločili smo se za 400 odstotno povišanje zneskov za honorarje. Za uho je slišati veliko. Vendar to ni preveč, kajti dosedanji zneski, ki so bili določeni še v letu 1984, so namreč tako nizki, da resnično niso kos cenam pisala in papirja, zlasti, če ni pisec s prispevkom zadovoljen v prvem hipu in porabi zanj večjo količino papirja. Odslej naprej

bodo višine honorarjev za različne prispevke v Konoplano naslednje:

Vrsta prispevka	Višina honorarja v din
vrstica 12 cic v članku	20,—
poljubne tematike	400,—
fotografija	8.000,—
križanka 17 × 21 polj	800,—
grafikon, karikatura	800,—
rebus	800,—

Pa še za eno spremembo smo se domenili na sestanku uredniškega odbora. Gre za izplačilo honorarjev dopisnikom Konoplana, ki je doslej potekalo dvakrat na leto, ob polletju in na koncu leta. Sprejet je bil predlog, da se v prihodnje honorarji izplačujejo enkrat letno — to je v decembru. S tem bi delavcem v finančno računovodskem sektorju olajšali delo, ki ga imajo pri izračunavanju in obračunavanju višine zneskov. Dopisnik pa se bo bolj razveselil višjega zneska, ki ga bo dobil pred novim letom (darilo za dedka Mraza najbrž ne bo!), kajti za nekaj starih jurjev se mu skorajda ne splača podpisati obračunskega lista.

Spoštovani sodelavci in sodelavke, upajmo, da vas bo ta magnet privlačil! Za naprej pa obljubljam, da bomo inflacijo malo bolj sprotno lovili. Tistim, ki bi morali dobiti izplačane honorarje še po starem sistemu (v juliju), pa v tolažbo tole: nič se ne jezite, saj je izračun za najnižji honorar znašal le nekaj več kot 50,— din, najvišji pa je komaj presegel 1.000,— din. Decembra se bo vse to početverilo. Če bo pa kakšen prispevek več, bo pa denar prišel prav še za nakup noveletnega darila.

Uredniški odbor

OJ DOPUST, TI ČAS PRESNETI

Ta parafrazirani Prešernov verz naj nas še enkrat spomni na minulo poletje ter na tak ali drugačen način preživeti dopust ali počitnice. Dopust, pa naj bo dolg en teden ali več kot mesec dni, je za večino res »presneti čas«. Seveda ne zato, ker ga ne bi znali preživeti, ampak nas prazna denarnica pred jesenskimi nakupi nenehno opominja na nekajdnevno počitniško razsipnost. Takrat večini ljudem popustijo varčevalne zavore, kar se proti koncu leta precej pozna. Toda kaj bi se kesali. Živi se le enkrat, samo enkrat v letu je poletje, pa še takrat je običajno skopo s soncem, zato naj se ta enkratnost le izkoristi. In to kjerkoli. Na morju, v planinah, doma, pri sorodnikih ali prijateljih. Če nas na preživeti dopust vežejo le lepi spomini, pa to zdaleč prekosi vse stroške in majhne neprijetnosti, s katerimi smo se srečali. In če smo bili na oddihu oboroženi še s fotoaparatom, tako da smo marsikatero zanimivost iztrgali pozabi, je pa tudi vse poplačano. Marsikateri večer, ki bi bil sicer bolj pust, postane ob ogledovanju slik z dopusta sončen. Ta vedrina nas spremlja še naslednji dan v službi. Kljub temu, da se moramo zaradi tega, ker nam za nakup kakšne najnujnejše stvari zmanjka samo nekaj denarja (ki bi ga prihranili, če ne bi odšli na dopust),



se ne jezimo, kajti zamujenega ne bi mogli nikdar nadoknaditi. Dobra volja je pa pol zdravja.

In kje vse so letovali naši delavci? Svet je velik, zato ni bilo prostorskih omejitev. Mogoče je za daljše oziroma bolj razpoložene počitnice predstavljal edino oviro denar. Prenekaterim pa tudi delo doma (gradnja hiše, delo na kmetiji, pomoč sorodnikom in prijateljem). Vsekakor so bili naši delavci z družinami raztreseni po celi Jadranski obali. Veliko jih je bilo zlasti v našem počitniškem domu v Umagu (čeprav je dom »naš«, je bilo notri tudi večje število delavcev iz drugih delovnih organizacij). Tudi notranjost je sprejemala dopustnike — zdraviliški kraji, planine in drugo. Marsikdo je pogledal celo prek meje. Tako si je za nekaj časa napasel pogled po belem svetu.

JOŽETU V SPOMIN

Sredi poletnih dopustniških dni nas je presunila žalostna vest, da nas je nenadoma in nepričakovano zapustil naš sodelavec Jože Metelko. V Induplati v oddelku konfekcije Mokronog se je zaposlil pred šestimi leti. Tu je delal kot kurjač in transportni delavec. Svojo življenjsko pot je pričel v mali vasi nad Mokronogom pred osemindesetimi leti. V življenju mu ni bilo »posuto z rožami«, saj je že kot otrok moral od doma in si s trdim delom služil kruh. Bil pa je vedno dobre volje in je rad pomagal ljudem.

Po končanem kolektivnem dopustu je v obratu praznina. Pridnega sodelavca vsi pogrešamo. Spominjali se ga bomo kot dobrega tovariša in sodelavca.

Delavci iz oddelka konfekcije Mokronog

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage mame

JOŽEFE ŽAGAR

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem in sodelavkam za izrečeno sožalje, darovano cvetje in denarno pomoč.

Vsem še enkrat hvala.

Žalujoči sin Jože
z družino

HALO, KDO JE NA DRUGI STRANI ŽICE!

- »Mija, dej m' Unitex!«
- »A m' daš Eksperimentalno?«
- »Prosim Mengeš!«
- »Mija, 021/72-391!«
- »Občino, Mija!«
- »Radomlje!«
- »Kako to, da ne dobim Kočevja?«

Ste uganili, za kaj gre? Takšne in podobne klice poslušala naša telefonistka MIJA GORJAN osem ur dnevno. »Mija, dej m'!...« In Mija dá. Za enega kliče Kamnik, za drugega Domžale, za tretjega Sarajevo, za četrtega Pulo, pa Reko in tako naprej širom po Sloveniji in Jugoslaviji, včasih tudi v tujino.

Na armaturni plošči se pokaže rumena lučka. Mija se oglasi. »Induplati tukaj.« — »Dober dan. Lahko dobim interno 15?« — »Samo moment.« Klic od zunaj. In potem Mija veže. Če je telefonska številka zasedena, z besedo trenutek, moment pove klicatelju, naj malo počaka, da ga bo zvezala z željeno številko potem, ko bo prosta. In če oseba na tej interni še vedno telefonira z nekom v tovarni, ga Mija prekine z besedo »zunanjo imate,« da lahko zveže z njim klicatelja.

Osem ur dnevno tako Mija na vogalu Maloprodaje v sobici, ki je velika nekaj centimetrov več kot 2 x 2 m, sedi za majhno, pravzaprav premajhno telefonsko centralo in veže zunanje klice na razne notranje interne številke ali kliče našim delavcem željene številke širom po državi in celo tujini. Ves delovni dan je torej zaprt v majhen prostor, z ozkim okencem, kjer skorajda nima možnosti stika s sodelavci. Vsakega, ki kdaj prek nje kliče svet izven tovarne, pozna po glasu. Zato meni, da ni nujno, da se pri tem, ko se obrnejo nanjo, tudi predstavijo.

Vendar tu ne gre za komunikacijo, kakršno bi si temperamentna Mija želela. To je delo, tako kot je delo tkanje, tipkanje, predenje in drugo. Čeprav je Mija ves čas v stiku z drugimi ljudmi, dejansko tega stika nima. Dve, tri ali celo samo ena beseda, kolikor ji jih namenijo klicatelji, je za opravljanje dela telefonista dejansko dovolj, vendar za celotno človeško psiho to ne zadostuje. Ti glasovi so takšni, kot dobrote za debelim steklom. Vidiš, a dobiti, okusiti jih ne moreš. Zato tudi Mija s svojim delom ni preveč zadovoljna. Ne ustrezna njenemu značaju.

Seveda ga skuša opravljeni čim boljše. Navadila se je na vse — tudi na občasno renčav, grob klic kakšnega sodelavca, ki mu je v trenutni jezi dostopna le telefonistka. Mija pravi, da skuša razumeti ljudi v takšnih primerih. Imajo pač težave v službi ali pa jih pri delu preganjajo še domači problemi. Obenem pa meni, da bi morali sodelavci tudi njo jemati obzirno. Marsikdo pri tem, ko Miji naroči številko, s katero naj ga poveže,

dostavi še besedo »nujno«. To pomeni, da se je najbrž zadnji hip spomnil, da mora še neko stvar urediti, pa mu manjka kakšen podatek in zato želi, da takoj dobi zvezo.

Mija na armaturni plošči najprej pogleda, ali je katera od sedmih linij prosta. Če ni, potem mora najprej počakati na prosto linijo. Ko se kakšna številka sprosti, začne vrteči številčnico. Če se željena številka takoj oglasi, ni problemov, klicatelj je zadovoljen. Zgodi pa se, da je številka, ki jo išče Mija, zasedena. Potem zavrti številčnico večkrat. Če še nima sreče, se na armaturni plošči pojavljajo utripajoče lučke od tistih, ki kličejo v tovarno, pa od onih, ki želijo klicati ven. Nato Mija streže njim. Medtem mine že 5, 10, 15 minut ali celo dlje, pa prvi klicatelj še ni dobil željene številke. Potem Mija poskusi znova. Zgodi se, da je tudi tokrat številka zasedena. Medtem klicatelj v tovarni Mijo znova pokliče: »Kako to, da še vedno nisem dobil tega pa tega?« Mija mu prijazno odvrne, da je številka nenehno zasedena, da se trudi, kolikor je v njenih močeh (in seveda tudi tehničnih zmožnostih obstoječe centrale). »Roditi mu pa željene številke ne morem,« je pripomnila, »pa čeprav bi včasih raje tudi to storila kot tri dni klicala eno in isto številko.« Nekateri pri tem telefonistko razumejo, da niso sami v tovarni, niti tisti na drugi strani žice ne čaka samo njihovega glasu. Potrpajo, kajti tekom dopoldneva se v glavnem najde prosta linija zanje. Marsikdo pa se pretirano razjezi. »Saj nisem jaz kriva za slabo razvito telefonijo v Jugoslaviji,« pravi Mija, ko ne more razumeti, da ljudje nimajo nobenega potrpljenja. Zlasti težko dobi proste številke na Stajerskem, Dolenj-

skem (Mokronog) in v Zasavju, od celotne Jugoslavije pa v obmorskih mestih — predvsem na Reki, v Pulju in v Šibeniku. »Največ navala na telefone je pred poletno sezono, nadalje ob koncu meseca, dnevno pa je malo manj naporno samo od 6. do 7. ure zjutraj in potem po 13. uri. Vmes je ves čas živo,« pove Mija, ki včasih še na stranišče ne more skočiti, čeprav je že skrajni čas za odhod v »prostor, kamor gre še cesar peš.«

Da je telefonska centrala res živahna, z neprestanimi utripajočimi zelenimi, rumenimi in rdečimi signalnimi lučkami, sem se prepričala tudi sama, ko sva se z Mijo pogovarjali kakšne pol ure. Pogovor seveda ni bil tekoč. Nenehni klici so naju neprestano prekinjali, tako da sva morali vedno iskati pogovorno nit. »Želim...!« »Mija, prosim...!« »Avstrijo bi rad...!« »Daj mi...!«

V treh letih, kolikor časa opravlja Mija delo telefonistke (sicer je v službi v Induplati že 22 let), se je navadila na dobre in slabe (teh je več, pravi) strani tega dela. Občasne grobe besede je ne vržejo iz tira. Morda bi se kdaj nestrpni klicatelji lahko zavedali, da v telefonski centrali sedi človek, ne robot. Četudi je tem prostorom v organizacijah združenega dela običajno odmerjen najmanjši, najmanj osvetljen prostor, v katere se ponavadi strpa zlasti slepe invalide, niti ni tako zelo nepomemben. Kajti naša dežela ni tako bogata, da bi imela lahko vsaka pisarna svojo vez z okoljem izven tovarne, tehnične možnosti pa tudi še niso tako razvite, da bi bilo telefoniranje možno brez telefonskih central. Zato bo še vnaprej prihajalo do občasnih zastojev.

Lada Lavrič

ŠPORTNI TROBOJ LETOS VINDUPLATI

Letos bo organizator tradicionalnega športnega troboja med delovnimi organizacijami Dekorativna, Svilanit in Induplati naša delovna organizacija. Športna manifestacija bo v soboto, 11. oktobra v Induplati Jarše, s pričetkom ob 8. uri. Vse športne zvrsti, razen streljanja, bodo potekale v ustreznih prostorih Induplati v Jaršah. Strelci bodo tekmovali na strelišču na Duplici.

Na troboj so vabljeni vsi aktivni športniki v tovarni. Radi bi pa videli, da se ga udeležijo tudi ostali delavci in delavke v tovarni. Zaželjeno je, da v čimvečjem številu spodbujajo sodelavce k najboljšim uspehom. Športni navijači, za spremembo navijajte enkrat na domačem terenu!

Komisija za šport in rekreacijo

ZAHVALA

Po daljši boleznii naju je v 71. letu starosti zapustila najina draga mama **ZORKA FLORJANČIČ** iz Trzina, Mengeška 50, upokojenka DO Induplati od leta 1970.



Ob tej priliki se iskreno zahvaljujemo delavkam in delavcem iz Induplati za podarjeno cvetje, osmrtnico v dnevnem časopisu in spremstvo na njeni zadnji poti na mengeško pokopališče.

Milena in Cveto

obvestila iz kadrovske službe

JULIJ

TOZD PROIZVODNJA

Prišli:

- HUBER TATJANA, čiščenje cev v pripravljalnici, prišla 7. 7. 1986,
- KLOPČIČ MARJAN, notranji transport v predilnici, prišel 28. 7. 1986,
- DIMC MARJETKA, tkanje tkanin v tkalnici, prišla 28. 7. 1986,
- RODE NATALIJA, tkanje tkanin v tkalnici, prišla 28. 7. 1986.

Odšli:

- NOVAK MARJETA, previjanje v predilnici, odšla 20. 6. 1986,
- MADJAREVIČ DUŠANKA, dvojenje v predilnici, odšla 22. 7. 1986,
- JERETINA MARIJA, previjanje, odšla v pokoj 23. 7. 1986,
- GRILJ ROMAN, priprava vložka, centrifug. in sušenje, odšel 24. 7. 1986,
- KALISNIK FRANC, delavec v oplemenitilnici, odšel 28. 7. 1986,
- JUDEŽ BLAŽ, vzdrževanje strojev v tkalnici, odšel 31. 7. 1986,
- NAHTIGAL SILVA, previjanje, odšla 31. 7. 1986.

TOZD KONFEKCIJA

Prišli:

- MIHELČIČ MATJAZ, delavec v kovinskih konstrukcijah, prišel 1. 7. 1986.

Odšli:

- CERAR GREGOR, delavec v kov. konstruk., odšel 11. 7. 1986,
- DRASČEK BOJAN, ključavničar v kov. konstruk., odšel 22. 7. 1986,
- OCEPEK MARTA, šivilja, odšla 31. 7. 1986,
- MUKAVEC MIMI, šivilja, odšla 31. 7. 1986,
- METELKO JOŽE, kurjač in transportni delavec v Mokronogu, umrl 25. 7. 1986.

DSSS

Prišli:

- HABINC MOJCA, socialna delavka — pripravnica v kadr. spl. sektorju, prišla 1. 7. 1986.

TOZD RESTAVRACIJA IN POČITNIŠKI DOMOVI

Prišli:

- CENTA ROBERT, kuhar — pripravnik, prišel 14. 7. 1986.

AVGUST

TOZD PROIZVODNJA

Prišli:

- SUSNIK DEJAN, not. transport v predilnici, prišel 1. 8. 1986,
- ŠKRJANEC JANEZ, čiščenje strojev v tkalnici, prišel 1. 8. 1986,
- PELE MARJAN, ključavničar — pripravnik v vzdrževanju, prišel 1. 8. 1986,
- RIBIČ LJUDMILA, prerazporeditev iz tozd Konf. — adj. v opl., prišla 4. 8. 1986,

OSEBNI DOHODKI V JUNIJU 1986

Poročilo o osebnih dohodkih vsebuje gibanje OD, dosežene najnižje in najvišje OD, izračun povprečnih OD po TOZD, DSSS in DO za dejansko število opravljenih ur med 160 in 200 urami, ob dejanskem doseganju delovnih rezultatov in dejanski ocenjenosti del in nalog. Prav tako so v poročilu zajeti tudi osebni dohodki pripravnikov in nadomestila OD do 30 dni (metodologija izdelave RAD obrazca). Če prikazanemu številu delavcev dodamo še zaposlene z manj kot 160 in več kot 200 opravljenimi urami ter zaposlene brez obračuna OD (nadomestila nad 30 dni) dobimo skupno število vseh delavcev, ki so prejeli OD oziroma nadomestilo.

Razred	TOZD Proizv.	TOZD Malopr.	TOZD Restavr.	TOZD Konf.	DSSS	Skupaj
do 55.00	6		1	4		11
55.000—70.000	93			58	1	152
70.000—85.000	178	1	3	116	5	303
85.000—100.000	160	15	5	45	26	251
100.000—115.000	52	4	7	22	13	98
115.000—130.000	25	2	1	5	17	50
130.000—145.000	9	2		2	20	33
145.000—160.000	2	1		4	10	17
160.000—175.000	1		2	1	9	13
175.000—190.000				1	1	2
190.000—205.000	1				2	3
205.000—220.000					1	1
nad 220.000				1	1	2
Zaposlenih s 160 do 200 urami	527	25	19	259	106	935
Zaposlenih z manj kot 160 urami	38	1		29	5	73
Zaposlenih z več kot 200 urami	1			2		3
Zaposleni brez obračuna OD	22	2	1	13	3	41
Skupaj št. zaposlenih	588	28	20	303	114	1053
Najnižji OD	49.598	83.590	52.087	52.867	64.370	49.598
Najvišji OD	194.246	159.160	169.903	221.578	233.800	233.800
Povprečni OD	85.532	102.380	102.535	82.695	124.506	90.009

Vrednost točke je v juniju znašala v brutto vrednosti 0,60 din. Najnižji OD v višini 49.598 din je prejel pripravnik s 70 % oceno del in nalog in brez gibljivega dela OD.

OSEBNI DOHODKI V JULIJU 1986

Razred	TOZD Proizv.	TOZD Malopr.	TOZD Restavr.	TOZD Konf.	DSSS	Skupaj
do 70.000	9		1	9		19
70.000—85.000	71		2	55		130
85.000—100.000	144			64	1	209
100.000—115.000	136	2	2	74	6	220
115.000—130.000	106	10	5	24	16	161
130.000—145.000	34	7		22	11	81
145.000—160.000	22	1	7	7	17	47
160.000—175.000	9	2		2	10	23
175.000—190.000	3	1		3	18	26
190.000—205.000	1		1	4	8	13
205.000—220.000		1			8	9
220.000—235.000			2	1	3	6
235.000—250.000					1	1
250.000—265.000	1				3	4
nad 265.000				1	1	2
Zaposleni s 160 do 200 urami	536	24	20	266	105	951
Zaposleni z manj kot 160 urami	31	2	2	26	8	69
ZZaposl. z več kot 200 urami	1					1
Zaposleni brez obračuna OD	26	2	1	13	2	44
Skupaj št. zaposlenih	594	28	23	305	115	1065
Najnižji OD	48.756	109.614	66.209	67.326	81.493	48.756
Najvišji OD	253.845	207.994	227.931	271.194	305.536	305.536
Povprečni OD	107.468	136.038	132.582	105.190	163.433	114.295

Vrednost točke je v juliju znašala v brutto vrednosti 0,75 din. Najnižji OD v višini 48.756 din je prejela delavka na počitniškem delu s 70 % oceno del in nalog brez gibljivega dela OD.

Izdaja v 1650 izvodih DO INDUPLATI Jarše r.o. Uredniški odbor: Ivica ČESNIK, Lada LAVRIČ, odgovorni urednik, Hilda FRELJH, Gordana GARDASEVIČ, Katja KHAM, Vida KOZELJ, Maks LAVRINC, Marjan MALI, Kristina PUNGERČAR in Franci VELEPEC. Natisnila tiskarna Učnih delavnic v Ljubljani. Konoplan je oproščen plačila prometnega davka z odločbo Sekretariata za informacije SRS (421—1/72 od 8. 4. 1974).